

Szeretáram
jársi székhelyen
és pénzért eladó és
nal átvehető
ves gyógyszerész,
ves, Kolozs megye.

Szi Ékszerárúgyár
Str. Xerofon (Szappan-u.)

ó rak 'r mindentéle
Vállal rillians mun-
t és alakításokat. Va-
tkövek! Foglato és
rem. — Fogászati
asztó, huzalok és
ny és ezüstben.

ém beváltó!
3. — Sürgőnycim:
ere Cluj" 1273

" lada, dohoz és
r, Marosujvár.

öldgázüzemű lada,
ár készit és azonnal
kemény fából mia-
ládákat, dobozokat,
eket. Nagyobb szük-
helyszínen tesz
86531

és Cziment
reskedése
si-u. 28.

V·A·K
t gazda-
ermékek

d nagykereske-
kertgazdasága-
mányi árusi-
arkas-virág-
tyas király
és Hor-
semege-
en (Deak
cz - utca)
ezdődött!

piárs. Torda
Telefon 394.

szám.

öket!

Sör

Sör

akatok az ország
3668-1

**Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda**
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop, — Brassai-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zo. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
zük. — Kéziratokat nem
vissza és nem őríz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 86. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Nisan 21.

1922. április 19. Szerda

Előfizetési árak	
Romániában	
Egész évre	360 le
.....	190 le
.....	100 le
.....	35 le
.....	50 bani
Külföldön	
.....	25 ck
.....	1 ck
Jugoszláviában	
Egy hónapra	20 dinár
Egy szám	1 dinár

Két ünnep között

Habzó kehelyből ittuk az ünnep hangulatát, de ami forrt és gyöngyözött benne: az igazság a fenekére szállt és ott is maradt. Nem jó ünnep után szétnézni az emberek között, mert csak keveset találtunk, akik megigazultak. Sőt nagyon sokat olyant, akinek nem a hite és a reménye, hanem csupán a hazugsága gazdagodott meg. Az egész ünnepi áhitatból ez göresősödik ki. Az a borzasztó hazugság, amely utálatosan vigyorog a szabadság akarása és a szabadság megimádkozása között.

Ha lehetne seregszemlét tartani azok felett, akik pészach két estéjén a gölusz legmegrendítőbb liturgiáját zokogták ki magukból, akkor kiderülne, hogy sokan nem is akarják a zsidó szabadságot, csak imádkoznak érte. Sírak után, mert a sírás vallásos akcentust ad az áhitatnak. Beszélnek róla, mert kétezer esztendő fantáziája misztikus elemeket kevert bele a kristálytisza fogalomba és nekik a misztikum, amelyet nem kell érteni, kedvesebb, mint az élet, amelyet meg kell érteni. Az ember eszi a tormát, a szeme megkönnyezik tőle és aztán kiujjongja magából a jövő reményét és vége van. Lesahan hababá bené chorin. Lesahan hababá bi-Jerisólaim. Ez eskü is lehet, remény is lehet, de muszáj ezt komolyan venni?

Muszáj. Aki mindenben zsidó, nem csak vallásban az, de érzéseiben is, gondolkodásában és akarásaiban is, annak muszáj, mert az igazán akarja a felszabadulást. Ez a fajta zsidó élhet Lengyelországban, vagy Angliában, élhet pária-életet, vagy szabad államban szabad polgári életet. egészen szabadnak sehose érzi magát, mert a társadalmak megőzőnlő liberáliszmusa között az a rettentő erő köti le, amelyet Achad Haam intellektuális rabszolgaságnak nevez. A cionizmus legelső sorban ebből a rabszolgaságból szabadítja ki a zsidó lelkeket. A zsidónak éreznie kell, hogy az egyenjogúsítás még nem igazi szabadság. Szánalomból adják ezt meg neki, vagy önzésből, mert sokféle képességeitől hasznot remélnek. „Azzal a taktikával — mondja Achad Haam — keltik fel irántunk a szánalmat, hogy rámutatunk a hasznosságukra. Hát már ez is mutatja, hogy mennyire nem érezhetik magukat igazán szabadnak nyugat-európai fajtestvéreink.”

Természetes: azt a különbséget, amely felfogása és imája között tántog, kevés ember látja, legkevésbé látják az igazán becsületesek. Nem is érzik hazugságnak, ha imádkoznak a szabadságért, mikor jó nekik a rabszolgaság is. Nekik ez nem hazugság, hanem teória. Becsületesen gondolkodnak, csak nem következtessen. Talán gyöngék is ahhoz, hogy azt a konfliktust, amelyet a galut-hűség és a jövő hűsége a lelkükbe rögzített, kiharcolhassák. Érzik a kulturkapcsolatokat, érzik, hogy ezért a kulturáért a befogadó népeknek hálával tartoznak, de azt már nem érzik, hogy a kultúra mindenképp az egyén teljes szabadságát követeli és ezt a zsidónak csak a zsidószabadság adhatja meg.

Nem tagadjuk: sok rokonszenves vonás van ebben az etikában és ha egyelőre sok értékes elemet el is von a zsidómozgalomtól, erőszakosan serkibe se kell belefojtani ezt a multhoz tapadt konzervatizmust, mert nem veszedelmes és csak időlegesen aka-

dályozza a zsidó önértet teljes kifejlődését. Epen azért, mert morálitásból gondolkodnak úgy, ahogy gondolkodnak — épen azért nem is állhatnak meg ezen az állásponton és előbb-utóbb keresni fognak olyan szituációt, amelyben teljesebben élhetik ki a morálitásukat.

A zsidó nemzeti gondolat nem csak adja, de vonzza is az energiákat. Erdélyben is így van. Négy-éves itt a mozgalom és itt-ott egy kicsit el is lanyhult, eleven sarjadásban volt mégis az egész idő alatt. Nem mindig csak a hódítás mutatja a siker magasságát, hanem olykor

az ellentállás is. Az erdélyi nemzeti zsidóság legnagyobb sikere, hogy az ideológiája ma már azokba a körökbe is behatolt, amelyek ma még nagyon messze állnak mi tőlünk. De már a mi jelszavainkkal élnek az ellentállók és a mi argumentumainkkal harcolnak. Lesz még olyan idő is, amikor harcolni nem csak a jelszavainkkal fognak, hanem az érzéseinkkel is, de akkor már nem ellenünk, hanem velünk lesznek. És akkor kevesebben lesznek, akik csak imádkoznak a felszabadulásért, de nem akarják. Fogják akarni is.

Erdély autonómiáját követelik Gyulafehérváron

Politikusok husvéti nyilatkozata. A magyarok újabb mandátumokat kapnak. Jorga és a nemzeti párt különváltak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A belpolitikai küzdelmek hullámai az ünnepi szünet alatt sem ültek el. A politikusok nyilatkozatokban és újságikkben folytatják a harcot. A legnagyobb jelentőségű nyilatkozatot a nemzeti párt egyik vezetője, aki a gyulafehérvári pártkongresszussal kapcsolatban kijelentette: Gyulafehérváron határozatlanul ki fogják mondani, hogy a nemzeti párt követeli Erdély autonómiájának azonnali megvalósítását mindaddig, míg koalíciós kormány vezetése alatt az ország lakossága törvényes alkotmányozó nemzetgyűlést nem választ. Első eset, hogy a nemzeti párt nyilatkozata határozatlanul említi ezt a nagy horderejű követelést. Az unionizmust és regionalizmust a regátban és Erdélyben mindig különféleképpen kommentálták, de ilyen őszintén még soha nem nyilatkuolt meg a nemzeti párt akarata. Hogy valóban ezt fogja-e határozni a gyulafehérvári kongresszus, vagy csak a párt egyik vezetőnek óhaja, vagy fenyegetése-e ez a nyilatkozat, nem tudni. Kétségtelen azonban: hatalmasabb súlyú jelszót még nem dobtak a belpolitika viharos hullámai közé.

Jorga Miklós, a nemzeti demokraták vezetője, akinek szívélyes viszonya az erdélyi politikusokhoz közismert, a nemzeti párt mai politikáját forradalmának mondja és óvatint a súlyos következményekkel járó lépésektől. Jorga nyilatkozatában rámutat ugyan a mai parlament és kormány törvénytelen voltára, de úgy hiszi, megfelelőbb eszköz is áll rendelkezésére annak leküzdésére: a király lelkiismerete. Egységes ellenzéki blokkot erkölcsi lehetetlenségnek tart a demokraták népszerű vezetője: nem hajlandó együtt működni „a tegnap úranusaiival”, sem a „német megszállás árulóival” egyetlen perere sem.

A kisebbség miniszter a magyarországi parlamenti képviselőtől

Dr. Zigre Miklós kisebbségi miniszter a husvéti ünnepeket otthon tölti el Nagyváradon. A miniszter ebből az alkalomból nyilatkozott a magyarországi parlamenti képviselőtől és a feltett kérdésekre a következőket válaszolta:

— Igaz, hogy a kormány újabban foglalkozott a magyarság aktivitásba lépésével és a minisztertanács elhatározta volna, hogy több magyar jelölttel szemben nem állít ellenjelöltet?

— Ez megfelel a tényeknek, válaszolta a miniszter. Arra az elhatározásra jutottunk, hogy a magyarság számára lehetővé kell tenni az intenzívebb politikai képviseletet. Jól tudjuk, hogy a magyarságnak joga van jelentékenyebb képviseletre a parlamentben. A kormány tisztában van azzal is, hogy a törvényhozás munkájában helyet kell biztosítani a magyar állampolgároknak is. Érdeke ez úgy a magyar kisebbségnek, mint Románia konszolidációs törekvéseinek.

— A kormány úgy véli ezt a célt szolgálja, hogy függetlenül az illető magyar jelöltek pártállásától, egyes kerületekben nem fog ellenjelöltet állítani a magyar jelölteknek. Természetesen azokban a kerületekben, amelyekben a magyarság számbeli mojaritása kétségtelen, így a sepsiszentgyörgyi és más kimondottan magyar kerületekben.

— Más román pártok állíthatnak-e majd jelölteket a magyarok ellen, azok után, hogy a kormányt támadták, mert a magyaroknak elvette kedvét a politikai aktivitástól?

— Hogy más politikai pártok milyen magatartást tanúsítanak, nem tudom, de miután a kormány e kerületekben hivatalos jelölteket nem fog állítani, azt hiszem, kizárólag a magyarságon mulik jelöltjeinek megválasztása. En csak a kormány állásfoglalását ismerem, de ha a többi pártok következetesekek, kénytelen-kelletlen hozzá kell járulniok a többségi párt elhatározásához, mert a kormány módot akar nyújtani a magyarságnak a politikai érvényesüléshez.

— Miért nem tette ezt meg a kormány az általános választások idején?

— Amikor a kormány mögött még nem állott parlamenti többség, — felelt a kisebbségi miniszter — nem experimentálhattok, akkor minden kerületben fel kellett léptetnie jelöltjeit. De — meg kell állapítanom — a magyarság sem sok előrelátással kezdte meg a politikai aktivitást. Mint a felelős kormány tagja, nem szívesen beszélök választási taktikáról, de annyi bizonyos, ha a magyarság a kétségkívül dicséretes meg nem alkuvás helyett ilyenekkel élt volna, akkor ma legalább is ott tartana, ahol pl. a szászok.

— Szóval, a magyarságnak paktumot kellett volna kötnie? S mi a véleménye, ebben az esetben hány magyar képviselő ülne ma a bukaresti parlamentben?

— Számokról beszélni kissé furcsa, hiszen végre egy reálpolitika lehetőségei is csak problematikusak, legfeljebb él-

ravezetőbbek. De nem hinném, hogy csalódom, amikor 10—12-re tesszem azoknak a mandátumoknak a számát, amelyeket a magyarság könnyű szerrel megszerezhetett volna.

Gyulafehérvár

A parlamenten kívüli akció legfőbb ténye a gyulafehérvári pártkongresszus lesz, amelyre a nemzeti párt széleskörű előkészületeket tesz. Már a kongresszus napját is kitűzték és az — hír szerint — május harmadika. A kongresszus programja főbb vonásaiban ugyancsak elkészült és a programról a párt egyik vezetője a következő felvilágosítást adta:

Az erdélyi nemzeti párt vezetői köréből nyert információk szerint a párt vezetősége a gyulafehérvári kongresszuson

indítványozni fogják Erdély autonómiájának azonnali életbeléptetését,

arra való hivatkozással, hogy a gyulafehérvári határozatok második pontja szerint Erdély autonómiája mindaddig megmarad, míg az általános választójog alapján összeült alkotmányozó országgyűlés az ország-
nak új alkotmányt nem ad. A nemzeti párt pedig a jelenlegi parlamentet nem tekinti az általános választói jog alapján összeültnek, mivel az erdélyi lakosság jelentékeny része nem vehetett részt a választásokon és még kevésbé tekintik alkotmányozónak, mert véleményük szerint alkotmányozó gyűlési választásokat csakis koalíciós kormányoknak szabadna levezetni, nem pedig pártkormányoknak.

Jorga Miklós és a nemzeti párt

Nagy feltűnést keltett politikai körökben Jorga Miklós magatartása a mai parlamenttel szemben. Jorga részt vesz a parlament ülésein, ahol ő az egyetlen ellenzéki politikus. Feltűnése már annál a bensős, szívélyes viszony-nál fogva is, amely Jorgát mindenkor az erdélyi nemzeti párthoz fűzte.

A Román Távirati Iroda megkérdezte ebben az érdekes politikai ügyben a nemzeti párt egyik vezetőjét Jorga Miklóst is. A nemzeti párt politikus ezeket mondotta:

— Nem értjük, hogy Jorga, aki előbb mindig együtt haladt velünk és aki most is teljesen osztja álláspontunkat, aki a választási terrort saját testén érezte és aki maga is meg van győződve, hogy a csalással és erőszakkal megválasztottaktól igazságot kérni lehetetlen és kár az időért, még sem vonta le ebből a konzekvenciákat. Épen azért, mert Jorgát szeretjük, fáj hogy utjaink elváltak. Tudjuk, hogy ez a kormány nem bukhat meg könnyen, nem szorítkozhatunk csak azokra az eszközökre, amelyeket Jorga és Take Jonescu ajánlanak. Ők a parlamentben akarják bevárni, hogy a kormány lejárja magát, mi nem várhatjuk be ezt az időt, mert ezalatt a demokrácia ellen újabb és újabb merényletek fognak történni.

— Ha meg van Take Jonescunak és Jorgának a biztosítéka arra, hogy a liberálisok után őket következnek, akkor inkább most jöjjenek. Nem szabad arra várniok, míg a kormány lejárta magát.

— Készek vagyunk Jorga—Take Jonescu kormányát támogatni, de csak ha most jönne. A mai rezsim összeomlása csakis az összes ellenzéki erők összefogásával és nem az ellenzék megosztásával történhetik.

— Ha a kormány és a liberális párt egyedül marad parlamentnek nevezett klubjában saját hívei között, csak akkor valósulhat meg a mondas, hogy a neveltséget a fenségestől csak egy lépés választja el.

Mit válaszol Jorga?

Jorga erre a nyilatkozatra a következőket válaszolta:

— Nem szabad összetéveszteni a kormánnyal szembeni álláspontot a parlamenttel szembeni állásponttal. Nem szeretem jobban a kormányt, mint a parlamentet, bár személyi érzéseimet sohasem cseréltem fel politikai érzelmeimmel.

Ez a parlament nem törvényes és még kevésbé alkotmányozó jellegű.

Semmi közösségem nincsen a többséggel, amely mellett nem szavazok, mert arra nem is lennék képes.

— A kormány azonban, akár jó, akár rossz jelenlegi formájában, alkotmányos és vele szemben képviselnem kell választóimat és az ország érdekeit. Ha igazságtalanságot követnek el, akkor én rámutatok azokra és megbélyegzem őket. Ha törvényeket készítenek, akkor igyekszem odahatni, hogy oly jók legyenek, aminek csak lehetnek.

— Ez semmi sem kötelez engem. azonban elemi kötelességemnek érzem ezt a feladatot. Amit ma teszek, tizenöt éve teszem. Egyetlen parlamentünk sem volt törvényesen választva és számomra nem az a fontos, hogy milyen százalékban törvényes a kamara, hanem az, hogy megállapítsam: vannak törvénytelenségek. Mint ahogyan nem hagytam el az előbbi rezsimnek hamisított parlamentjeit, ezt sem hagyhatom el, nehogy az ország fájdalma és joga szószóló nélkül maradjon.

— Senki nem ígérte nekem, hogy utódja leszek ennek a kormánynak és nem is szoktam senkitől sem kérni ilyen ígéretet. A politikai viszonyok szokták az embereket eltértebe helyezni. Ha ezek az én személyemet tolják előre, akkor én a helyemen leszek és ott is maradok. Kivel és hogyan, azt nem mondhatom meg, nem vagyok jó. De bármikor is jó el ez a pillanat, nem kívánom ezt a sokat próbált ország nyugalmának megzavarásával siettetni.

Romániában nem sikerülhet a forradalom

és az ország mai állapotában nem lenne jó még csak meg is kísérteni. A természetellen törvénytelenség biztosabban megöl egy kormányt, mint egy elhamarkodott forradalmi mozgalom. Forradalmi mozgalom alatt értek bármiféle közvetlen felszólítást a néphez, hogy a törvényben meg nem engedett módon lépjen közbe a törvényesség helyreállítására.

— Ha a liberális kormány két hónap helyett két év múlva fog megbukni, előnyös lesz-e ez reá nézve? A nagy pártnak ideje és módja lesz tehetetlenségének és képtelenségének teljes bizonyítékait szolgáltatni. Ki fog derülni, hogy nem képes önmaga meggyógyítani az ország sebeit. Ami pedig azt a kárt illeti, amelyet addig okoz, míg ez kiderül, arra is van egy fék, amelyre mások nem is gondolnak s az:

a király lelkiismerete.

— Teljes nagyrabecüléssel viselkedtek az erdélyi nemzeti párt vezérei iránt és bár nem osztom az ő mai taktikájukat és más módszereiket, tudom, hogy egy cél felé törekszünk. Különböző uton próbálkozunk és azt hiszem, ezuttal is nekem van igazam.

Az egész ellenzék koalíciója monstruózus erkölcsi lehetetlenség.

Semmiért a világon nem tudnék lepaktálni a tegnapi tirannusaival, valamint a háborús idők áruló politikájának képviselőivel s olyan párttal sem, amelyben ezek közül akár csak egy is helyet foglal. Nincs más politikai ambíció, csak az, hogy napjaim végén azt válaszolhassam magamnak: sohasem helyeztem pártom érdekeit az ország érdekei elé. Ez az ország ma nyugalmat kíván, mert kulturára vágyódik, amely magával hozza a törvényességet.

Nincs remény

a pokolgépes merénylők kézrekerítésére. Az Ébredők megfenyegették a rendőrséget

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapest, április 18. A budapesti sajtó a legnagyobb szkepticizmussal tekint most már a Dohány-utcai pokolgép-merénylet nyomozása elé. A kormány és az ébredők magyarok újabb megegyezése után semmi remény nincs arra, hogy a tényleges tettesek a rendőrség kezére kerüljenek. A budapesti rendőrség nap nap után rengeteg névtelen levelet, névtelen telefonüzenetet és bizalmas feljelentést kap, amelyben adatokat igyekeznek a nyomozás rendelkezésére bocsátani, rendszerint azzal a rövid zárómegjegyzéssel: „Ha eredmény lesz, majd közlöm nevemet és igényt tartok a jutalomra.” A névtelen levelezésnek egy szokatlan új formája is kifejlődött az erzsébetvárosi bűnüggyel kapcsolatban. Egyes rendőrtisztviselők, akik exponáltabban dolgoznak a bűnügyben, névtelen fenyegető leveleket kapnak, amelyben borzalmas megtorlást helyeznek kilátásba, ha tovább folytatják a nyomozást. A névtelen levélíróknak nem kell félniük. Az ébredők gondoskodtak róla, hogy a merénylet tettesei sohasem kerüljenek a rendőrség kezére, hiszen a letartóztatott ébredőket csak napokban helyeztette szabadlábra a kormány.

Az ébredők a saját szempontjukból leghelyesebb taktikát választották és az üldözött menekülése helyett átvették a támadó fél szerepét, annyira biztosak a dolgukban, hogy az ellenük vezetett vérszegény nyomozás irányítóinak mentegetőzésével nincsenek megelégedve és kiméletlen

hangon támadják a nyilvánosság előtt a rendőrséget és a belügyminisztert. Lukachievich Lajos, az ébredők egyesületének központi ügyvezető-igazgatója a „Nemzeti Ujság” hasábjain súlyos támadást intézett Klebelsberg belügyminiszter ellen, aki nem hajlandó az ébredők ellen megindított vizsgálatot felfüggeszteni. A támadó cikk hangja annyira éles és fenyegető volt, hogy a mérsékletesebb politikai körök ezek után lehetetlennek tartották az erélytelen meghunyászkodó belügyminiszter eddigi kesztyűskézrel való bánásmódjának folytatását.

A kormánypart félhivatalosa Lukachievich támadásának ellensúlyozására egy közleményt adott a lapoknak, mely szerint a belügyminiszter feleslegesnek tart minden további intézkedést, mert még az emlékeztető plakátügy sincs elintézve. Ugyanis a kormány felhatalmazást adott az ügyészségnek az ügyből kifolyólag a bünvádi eljárás megindítására. Klebelsberg nem akar eléválni a bíróság ítéletének és ezért elhalasztja az új támadásra szóló választát.

A székesfehérvári rendőrség megtáviratozta a budapesti rendőrségnek, hogy elfogtak egy D. Zoltán nevű husz éves fiatalembert, aki Nagy Zoltán álnéven utlevél nélkül át akart szökni a határon. A fiatalember a vonatban eldicsékedett azzal, hogy részes az Athenaeum szétrombolásában és a legutóbbi bombamerényletben. A rendőrségnél tett vallomásaiban konokul tagadja a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. A rendőrség kihallgatás után letartóztatta.

Orosz monarchista szervezetet fedeztek fel Bukarestben

„Bus” kiviteli és behozatali cég alatt működött. Négy orosz tisztet letartóztattak

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, április 17. A fővárosi állambiztonsági felügyelőség szenzációs orosz monarchista összeesküvésnek jött a nyomára. Egy szövetkezetet fedeztek fel, amely „Bus” kiviteli és behozatali részvénytársaság cég alatt folytatta egész Európára kiterjedő üzletemit. Ennek a szövetkezetnek, mint kitűdődt, Németországban van a központja és élén Bruszilov volt cári generális áll. Amint a szövetkezet címe maga is jelzi, a „Bus” társaságnak az a célja, hogy Besarabiát, Ukrajnát és Szibériát, amelyeknek kezdőbetűiből a szövetkezet elnevezése áll, visszaesatolják Oroszországhoz. A „Bus”, mint minden orosz monarchista szervezet, Németországból kapott anyagi támogatást és tagjai a cári hadsereg tisztjeiből kerülnek ki.

A bukaresti sziguranca érdekes véletlen folytán fedezte fel a „Bus” titkos működését. Néhány nappal ezelőtt egy fiatalember tünt fel a Gara de Nord szolgálattevő rendőre előtt. Ez a fiatalember hatalmas bőrdóddal a Simplonvonat indulására várt és minthogy idegesen viselkedett, a rendőr azt hitte, bizonyára csempész, aki tiltott valutát akar a külföldre szállítani. Igazoltatása alkalmával a fiatalember Joseph Scherer névre kiállított okmányokat mutatott, amelyek azt igazolták, hogy Scherer svájci alattvaló és foglalkozására nézve kereskedelmi utazó. Gyanus maradt azonban a bőrdónd, amely, miután átkutatták, teljes mértékben jogosulttá tette azt a feltevést, hogy Scherer valamelyik titkos politikai szervezetnek a tagja és mint ilyen Románia integritása ellen agitál. A bőrdónd átkutatásakor ugyanis, olyan iratokat találtak, amelyek a román hadsereg létszámáról és elhelyezkedéséről, valamint a hadsereg municiójának mennyiségéről és hollétéről tartalmaztak adatokat, ezenkívül számos térkép volt a bőrdóndban, amelyeken a katonai erődök és a vasúti vonalak voltak feltüntetve.

Joseph Scherert bekisérték a sziguranára, ahol beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy a „Bus” ügynöke és a cári Oroszország visszaállításán dolgozik. Megnevezte bukaresti bűntársait, akiket azóta szintén letartóztattak. Ezek: Fraszoski volt cári őrnagy, Serge de Gintz volt cári őrnagy (ennek az igazi neve Marcovici), Hwetsuk kapitány és Cotman Pál hadnagy. Mindannyiukat bekisérték a sziguranára, ahol most már együttesen fogták őket vallatóra. A vádoltak, csodálatosképen, meg sem kísérelték, hogy tagadjanak, mindegyik önmagától beismerte, hogy a „Bus” nem kivittel és behozattal foglalkozik, sőt egyáltalában nem kereskedelmi társaság, hanem orosz monarchista tiszték szövetkezte. Céljuk az, hogy Oroszországban a kommunista uralmat megdöntsék és visszaszerezzék az elvesztett Besarabiát, Ukrajnát és Szibériát, teljes területi épségében visszaállítsák az orosz cári birodalmat. A „Bus” szervezete mindenüvé kiterjed, ahol orosz emigránsok élnek és mindenütt mint kiviteli és behozatali részvénytársaság szerepel. A központja azért van Németországban, mert a „Bus” szorosan együttműködik a német monarchista szervezetekkel, így különösen az Orgessel és ez a két szervezet egyidőben akarja trónjára visszautáztatni Vilmos császárt és a Romanov családot.

A „Bus” működése összhangban van a többi emigráns orosz alakulatokkal és erőteljes részt vesz abban a nagy monarchista akcióban, amely néhány héttel ezelőtt egész Európában megindult és amelynek során már mozgósításról és általános orosz monarchista offenzíváról beszéltek. Az emigráns orosz monarchista szervezetek a legújabb jelentések szerint a génuai konferenciát is felhasználják arra, hogy ügyüket előbbre vigyék. Volkonsky herceg, a Duma volt alelnöke, aki egyike az orosz emigráció vezetőférfiainak és akinek állandó lakóhelye Prágában van, jelenleg Génuában tartózkodik, ahol az ott összegyűlt európai államférfiaknak, valamint a japán Ishii bárónak átnyújtotta az orosz emigrációs szervezetek prágai központjának memorandumát, amely felsorolja a bolsevikiek által elkövetett kegyetlenkedéseket és arra kéri a génuai konferencia résztvevőit, hogy Szovjetországot ne ismerjék el.

A Bukarestben letartóztatott orosz monarchista tiszték tekintettel arra, hogy Románia épségére törnek, szigorú őrzet alatt vannak. Kihallgatásuk előreláthatólag több napot fog igénybe venni, mert a házkutatás, amelyet a „Bus” helyiségeiben tartottak, számos olyan kompromittáló irathoz jutatta a nyomozó hatóságokat, amelyek azt bizonyítják, hogy a letartóztatottakon kívül a Busnak még nagyon sok tagja tartózkodik Romániában, akiknek működése azonnali elfogatásukat teszi szükségessé. A sziguranca ilyen értelemben megkeresést intézett az összes romániai rendőrségekhez és állambiztonsági hivatalokhoz.

B. A.

A bajorok a franciákkal tárgyalnak Németország feldarabolásáról

A bajor monarchia vezetése alatt délnémet államszövetség

Az Uj Kelet tudósítójától

A bajor tartománygyűlésen most tartotta Lerchenfeld miniszterelnök programbeszédét. A beszéd fölött keletkezett vita során felszólt a szociáldemokraták szónoka is. Felszólalása kinos szenzációt keltett, mert beszédének elháríthatatlan teleplező hatása volt. A teleplezések tartalma az, hogy a bajorországi jobboldali radikások a franciákkal paktálnak egy délnémet államszövetség érdekében. Elmondotta a szónok, hogy a bajor rend-blokk felhívásokat bocsátott ki tagjai között, melyben arra szólítja fel őket, hogy Bajorország követelje a Berlintől való függetlenítést. Ha a bajor állam szükségleteinek fedezését nem találja meg a birodalmon belül, csatlakozzék egy másik nagyhatalomhoz. Ez a nagyhatalom nem lehet más, mint Franciaország. Ha a rajnai fejedelmek valamikor ugyanezt az utat választották, a mai Bajorország is megtalálhatja a múlt példájában a fölmentést. Csakugyan folyának is ilyen irányban hivatalos tárgyalások Franciaország képviselőjével. Ugyanakkor szóba került Tirolnak Bajorországhoz való csatlakozása is. A program megvalósítása azzal kezdődne, hogy Bajorország ismét monarchiává alakulna. A tervnek meg akarják nyerni Württemberg, Badent és Hessian is.

A felszólalás második része arra a bizonyítási anyagra vonatkozik, melyet a szociáldemokrata párt a kormánynak adott át, minthogy nem akarta azt sajtójában közölni. Erre vonatkozólag a szónok csak futólagban tért ki, annyit mondott, hogy a bizonyító anyag február 15-ére vonatkozik, amikor Münchenben a szörnyű dolgok történtek, hogy azokat nem is lehet a nyilvánosságnak átadni. Sürgősen kérte a kormányt, hogy a bizonyító anyag alapján azonnal tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Lerchenfeld miniszterelnök látható kényelmetlenséggel fogadta a felszólalást, mely a nyilvánosság számára egyelőre érthetetlen lesz. A felszólalás tudniillik a délnémet államszövétgre célzott, melyet a bajor monarchisták a német birodalom feldarabolása árán a franciákkal paktálva akarnak létrehozni.

Hány zsidó él Lembergben?

Lembergben jelentik: A lengyel kormány mostanában tette közzé a népszámlálás utolsó adatait. Ezek szerint a zsidók száma Lembergben 76.890 lélek, vagyis a város ősszakosságának harmadát számlálta.

Ragadja meg az alkalmat, ha hódítani akar és tekintse meg

MOSKOVICS RÓZSIKA

párisi és bécsi modelljeit Cluj, str. Memorahului Unió-u.9

Szalmakalapot varrási és festését legújabb formá szerint jutányosan állít. (M a s a m ó d c i k k e t g y á r i á r b a n k a p h a t ó k ! 3567)

Génu

A franciák hazá akarnak

Az Uj Kelet

Génuából jelent a „Presse”: Péntek este George villájában szövetségesek meg George, Barthou, külügyminiszter, T. külügyminiszter és Cs. tanácskozásokat szaktították Végző éjfélig nem jutott a kérdést, amely Or. megalázó, kikapcsol a háború előtti k. szó és a fizetések or-zágnak a szövét kell ismernie. hogy tu- elszejég felvett kölesönöket a kü ellenkövetelés táma szafizeti. Ezzel sz gesek azokat a hit lyket a háboru Oroszországnak, orosz ellenkövetelés jának tudják be állampolgárok va laását illeti, a szo lez ezeket a vagyó Csicserin ezt a olyart, amely az o szarral ellenkezik ezzel szemben haj zott a kártalanítás föltételeinek a f vita folyt le. A s találták meg a fo

Ami az orosz elvileg Moszkva s az adóságok elism ben fölláítja a léseit. Ha az oros tartásút ellenére lenzámla benyu kötelezettséget vál

A későbbi tárg a londoni szaké vezetét beszélték Lloyd George k szövetségesek nem szakértők előberje tanácskozásokon George Csicserin lanul nagyon ene nált. A megbeszé szór ilt le Bartho Csicserin szovjetn talhoz, nagyon él kategórikusan vis lenörzést és a ka ságok elismerés mereven szembe pont a szövetsége A tanácskozások végződtek.

Csicserint fölk nap déli tizeneg vajjon az orosz b a szövetségesek garanciát és az deadó bizottságok válasza elutasító. geseket illeti, a böznek.

Barthou azon sák meg a tár orsz

Anglia és Oroszo álláspontot vallj tárgyalásokat ab konferencia kuda megbeszélések pl változtatását, hel sét akarják. Va déseket, amelyek kártalanítások k tozik, kikapcsoln szovjetkormány Az angol-francia kell elégednie avv delegációval tiszta egyezségeket kös kell kapni az oro

HABIM

Génuai szenzációja az orosz-német szerződés

A franciák hazautazással fenyegetnek. — Az oroszok is haza akarnak utazni, de Lenin parancsa ott tartotta őket

Az Uj Kelet munkatársától

Génuából jelenti a „Neue Freie Presse”: Péntek este kezdődtek Lloyd George villájában az oroszok és a szövetségesek megbeszélései. Lloyd George, Barthou, Schanzer olasz külügyminiszter, Theunis belga külügyminiszter és Csicserin volt jelen. A tanácskozások több ízben megszakították Végző megállapodásokra éjfélig nem jutottak. A kapitulációs kérdést, amely Oroszországra nézve megalázó, kikapcsolták. Egyelőre csak a háború előtti követelésekről volt szó és a fizetések garanciáiról. Oroszországnak a szövetségesek szorít el kell ismernie, hogy az 1914 augusztus elsejéig felvett állami és városi kölcsönöket a külföldnek minden ellenkövetelés támogatása nélkül visszafizeti. Ezzel szemben a szövetségesek azokat a hitelösszegeket, amelyeket a háború folyamán adtak Oroszországnak, törlik, illetve az orosz ellenkövetelés rekompenzációjának tudják be. Ami a külföldi állampolgárok vagyonának a lefoglalását illeti, a szovjetkormány kötelezettséget vállal arra, hogy ezeket a vagyontárgyakat megtérítse. Csicserin ezt a követelést, mint olyant, amely az orosz kormányrendszerrel ellentétes, visszautasította, ezzel szemben hajlandóan mutatkozott a kártalanításra. A kártalanítás feltételeinek a formájáról hosszas vita folyt le. A szakértők még nem találták meg a formulát.

Ami az orosz álláspontot illeti, elvileg Moszkva sohasem vonakodott az adóságok elismerésére. Ezzel szemben föllátja a maga ellenköveteléseit. Ha az oroszok eddigi magatartásukat ellenére lemondanak az ellenkövetelés benyújtásáról, hatalmas kötelezettséget vállalnának magukra.

A későbbi tárgyalások folyamán a londoni szakértők konferenciája tervezetét beszélték meg. Előzőleg Lloyd George kijelentette, hogy a szövetségesek nem kötik magukat a szakértők előterjesztéséhez. Ezekben a tanácskozásokon azonban Lloyd George Csicserinnel szemben váratlanul nagyon energikus tónust használt. A megbeszélés, amelyen először ült le Barthou francia delegátus Csicserin szovjetmegbízottal egy asztalhoz, nagyon élénk volt. Csicserin kategorikusan visszautasította az ellenkövetést és a kapitulációt. Az adóságok elismerésének kérdéseiben mereven szembekerült az orosz állásponttal a szövetségesek álláspontjával. A tanácskozások eredménytelenül végződtek.

Csicserint fölkérték, hogy másnap déli tizenegyig nyilatkozzon, vajjon az orosz bizottság elfogadja-e a szövetségesek javaslatát a jogi garanciát és az Oroszországba küldendő bizottságok dolgában. Csicserin válasza elutasító. Ami a szövetségeseket illeti, a felfogások különböznek.

Barthou azon van, hogy szakítsák meg a tárgyalásokat Oroszországgal.

Anglia és Oroszország az ellenkező álláspontot vallja. Nem akarják a tárgyalásokat abbahagyni, mert ez a konferencia kudarcát jelentené. Ők a megbeszélések platformjának megváltoztatását, helyesebben a szűkítést akarják. Vagyis a politikai kérdéseket, amelyekhez az adóságok és kártalanítások kérdése is hozzátartozik, kikapcsolnák és ezzel együtt a szovjetkormány jogi elismerését is. Az angol-francia javaslat szerint meg kell elégedni azzal, hogy a szovjetdelegációval tisztára gazdasági jellegű egyezségeket kössenek. Koncessziókat kell kapni az oroszoktól, hogy a ke-

reskedelmi forgalmat helyreállítsák. Az orosz probléma tehát két részre oszlott. Politikai és gazdasági részre.

Oroszországnak huszonegy millió aranyrubelt kell fizetni, ami másfélmilliárd aranyrubel évi kamatot jelentene.

A szovjetmegbízottak kijelentették, hogy ez anyagi képtelenség. A szövetségesek hajlandók volnának moratóriumot adni 1927-ig, de az oroszok nem csinálnak titkot belőle, hogy harmincéves moratórium esetén se tudnának fizetni.

Lloyd George villájában a péntek esti tanácskozások folyamán a fizetési határidőről, a részletekről, a törlesztésről és hasonló kérdésekről nem tárgyaltak. Ezen a fontos problémán gyorsan és könnyedén átsiklottak, mintha csak üres formalitásról volna szó. Itt úgy fogják fel a dolgot, hogy a szövetségesek, beleértve a francia kormányt is, megelégednek azzal a plátói eredménnyel, ha a parlamentjeiket beszámolhatnák róla, hogy a szovjetkormány az adóságait elismerte, a szovjetdelegáltak pedig Moszkvában arról számolhatnak be, hogy elismerték

Ötvenmilliárd aranyrubel az oroszok ellenkövetelése

Szombat délelőtt a szövetségesek és az orosz delegáltak összeültek, hogy a háborús adóságok kérdését megbeszéljék. A huszonegymilliárd aranyrubellel szemben

Litvinov az orosz ellenköveteléseket ötvenmilliárd aranyrubelben állapította meg.

Az oroszok javára hatalmas aktívum maradna. Délután Lloyd Georgeről a Villa Albertinán új megbeszélések kezdődtek. Lloyd George kijelentette, hogy az orosz követelések elfogadhatatlanok. A szövetségesek ragaszkodnak hozzá, hogy az oroszok a londoni szakértők feltételeit maradék nélkül teljesítsék. Ha az oroszok válasza tiszta és világos, ez esetben a szövetségesek ragaszkodnának a feltételekhez és hajlandók moratóriumot engedélyezni. De

ha az orosz válasz elutasító, akkor a konferencia, amennyiben az orosz kérdéssről van szó, befejezettnek tekinti magát.

Csicserin kijelentette, hogy a cannesi programot hajlandó elismerni, de ezakis a viszonyosság alapján. Csicserin után Litvinov állott újra fel és azt mondta, hogy az ötvenmilliárd rubel nem végső összeg, hanem a további tárgyalások alapja.

Erre a szovjetdelegáció felállt és otthagya a termet. A szövetségesek pedig este nyolcig folytatták a tárgyalásokat. Abban állapodtak meg, hogy az oroszoknak időt adnak újabb megfontolásra és lehetővé teszik számukra, hogy Moezkvával érintkezzenek. Ezért a politikai bizottság csak akkor ülne össze, amikor az oroszok válasza elkészült. Az oroszok nem kapnak határozott terminust, de a konferencia elnöke mindig abban a helyzetben lesz, hogy összehívja a politikai bizottság teljes ülését.

A különböző megbeszélések során a helyzet annyira feszültté vált, hogy a szovjetdelegáció már el akart utazni Génuából. Az oroszok elhatározása igen komolyan látszott és a delegátusok körében érthető izgalmat keltett.

Ha a szovjetmegbízottak visszatérnek Moszkvába, alapjában összeomlik az egész konferencia.

Ugyszólván az utolsó pillanatban érke-

ugyan egy huszonegymilliárdnyi adósságot, ez az összeg azonban csak papíron van meg és semmiesetre sem fogja az orosz újáépítést megterhelni. Ugyáltszik

az a törekvés mindkét oldalon, hogy ne menjenek haza üres kézzel Génuából, még ha mindjárt az eredménynek a látszatával utaznak is el.

Lloyd George azt hiszi, hogy ehhez a franciákat is megnyerheti és orosz részről sem lesz ellenetés. Az oroszokkal folytatandó gazdasági tárgyalások egy-kettőre végetérnének s ez lenne a konferencia látható eredménye. Lloyd Georgernek még egy terve van.

Permanens bizottságot akar létesíteni az orosz kérdés elintézésére. Ez a bizottság folytatása lenne a génuai konferenciának.

A bizottság tagjai azok a hatalmak volnának, amelyek az orosz kérdésben érdekelve vannak. A francia előterjesztések szerint a szövetséges hatalmakon kívül Lengyelország és a balti államok is képviselve lennének, Németország ellen se lenne kifogása Barthounak. Franciaországgal szemben Anglia és Olaszország a permanensbizottságba, amelynek székhelye Stockholmban lenne, a semleges államokat is bevennék. A szövetségesek arról a tervről még tárgyalnak. A tárgyalásokkal összhangban Barthou ma megbeszéléseket folytat Schanzerrel és Benes doktorral.

zett meg Lenin távirata, amely határozott hangon utasította a delegációt, hogy a konferencia befejezéséig ne hagyja el Génuát. A távirat Génuában marasztotta az orosz delegációt. A további tárgyalásokon állítólag meglepő fordulat állott be. Csicserinék kijelentették volna, hogy a cári kormányok háború előtti adóságaiból mintegy huszonegymilliárd aranyrubelt elismernék és egyelőre ellenkövetelést nem támasztanak.

Hírszerint Csicserin és Rakovszky Moszkvából azt a határozott parancsot kapták, hogy a londoni határozatokat fogadják el tárgyalási alapul, aminek ellenében Franciaország és Olaszország elismerik a szovjetkormányt. Lloyd George és Schanzer nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy a megbeszélések sikerrel végződjenek. Az oroszok hajlandók az Oroszországban tartózkodó idegen állampolgároknak a polgárháborúban szenvedett kárait megtéríteni. Csicserin kijelentette, hogy az oroszok végleg lemondtak arról, hogy a kisvágyont szocializálják. Rakovszky pedig azt mondta, hogy az orosz delegáció elfogadja a londoni egyezményt tárgyalási alapul, de ellenjavaslatokat tesz. Az orosz delegáció teljes felhatalmazást kapott a tárgyalások folytatására és a határozatok elfogadására nem kell külön a moszkvai kormány beleegyezését kérni.

Az orosz delegáció elfogadja a londoni megállapodásokat,

osupán azt a részt nem, amely a külföldi állampolgárok itélkezésére és az idegen konzulátusok beavatkozási jogára vonatkozik.

Kipattan a német-orosz titok

A szövetségesek és az oroszok tárgyalásaiba egészen váratlanul és meglepően beleszólt a német delegáció is. A németek közölték a konferencia vezetőségével, hogy

Németország és Oroszország között a teljes viszonyosság elve alapján egyezmény jött létre és így a két ország között a rendes diplomáciai viszony helyreállt.

Ennek alapján fogják elintézni a kártalanítás kérdését a háboruból elkövetett károkért és az Oroszországban a szocializálás folytán német alattvalóknak okozott károkért. A föltételt az,

hogy Oroszország más államoknak nem fizet kártalanítást.

Mindenki sejtette, hogy a németek és az oroszok között van valamilyen egyezmény. A németek bejelentése mindazáltal szenzációként hatott. A szövetségesek a helyzetet nagyon kellemetlennek látják. Az általános impresszió az, hogy a németek ezzel a manőverrel nyomást akarnak gyakorolni a szövetségesekre, hogy változtassanak a magatartásukon Németországgal és Oroszországgal szemben. Szövetséges körökben az az általános vélemény, hogy a németek ezt nem fogják elérni, ellenkezőleg a szövetségesek még tartózkodóbbak lesznek Oroszországgal szemben. Hangsúlyozzák, hogy

a németeknek utolsóknak kellett volna lenniük azok között, akik az oroszokkal szerződést kötnek.

Tegnap délután öt órakor a szövetségesek tanácskozásra ültek össze, mert a németek bejelentését az oroszok válaszául tekintik a szövetségesek ultimátumára. A szövetségesek egyhangúlag elhatározták, hogy a kérdést a jogi bizottság elé utalják. Barthou a francia delegáció nevében indítványozta, hogy e kérdés tárgyalásánál a kisantant államai is résztvehessenek. A szövetségesek az indítványt elfogadták és így a német-orosz kérdés tárgyalásánál a kisantant és Lengyelország delegátusait is bevonják.

A szövetségesek tanácskozásain Barthou rámutatott a német és az orosz delegátusok kétszínű magatartására és hangsúlyozta, hogy a németek megint ugyanazt az eljárást követik, amelyet eddig is alkalmaztak. Ezt ép abban a pillanatban teszik, amikor a többi állam Európa és vele együtt Németország gazdasági helyreállításán dolgozik.

Ezek után lehetetlennek tartja, hogy egy asztalnál álljon Oroszországgal és ezért újabb instrukciókat fog kérni Párisból.

Ezek után még csak a Stefani-ügynökség optimiztikus jelentését kell közölnünk, amely azt mondja, hogy az se lehet arról, hogy a génuai konferencia kudarcra végződjék.

Az angolok biznak az orosz megoldásban

Génuából jelenti: A nagyhatalmak kormányelnökei Lloyd George lakásán újabb megbeszélést folytattak különböző problémákról, főleg az orosz kérdéssről. Angol körökben kialakult vélemény szerint az orosz probléma megoldása a legjobb mederben halad és a megegyezés lehetősége szinte bizonyosra vehető. Az oroszok a háború előtti adóságaikat illetően utasításért fordultak táviratilag Moszkvába. Azonban azt előre kijelentették, hogy ellenköveteléseiket hajlandók tizenöt évre felfüggeszteni.

Az oroszok hatmillió aranyrubelt, vagy huszmillió frankot követelnek kártérítés címén azért, mert a szövetségesek támogatták az ellenforradalmi hadsereget. Nem hajlandók elismerni a cári kormányok összes adóságait, hanem követelik, hogy szigorúan válaszszák el az állami kölcsönöket a városi kölcsönöktől. Ennél a pontnál megszakadtak a tárgyalások, mert a szövetséges hatalmak delegátusai nem akartak határozott választ adni az oroszok kívánságára.

Egy montenegrói küldöttség tegnap felkereste Csicserint és megkérte, hogy a tárgyalások alkalmával határozottan ragaszkodjék Montenegró függetlenségének teljes elismeréséhez.

A valutaügyi bizottság ülésén felvetették azt az indítványt, hogy a különböző jegybankok lépjenek egy nemzetközi kooperációs viszonylatba.

A franciák puccsot terveznek a Rajna mentén.

Bécs, április 17. A „Tägliche Rundschau” azt a riasztó hírt közli, hogy a franciák a megszállott lerőletlen feltűnő katonai művelőket hajtanak végre és a határ mentén el van terjedve az a hír, hogy a franciák puccsot terveznek a rajnai köztársaság létrehozása céljából.

pon letartóztatott oroszok tekintettel arra, hogy ére törnek, szigorú őrt. Kihallgatásuk előrenapot fog igénybe venni, amelyet a „Bus” tartottak, számos olyan pához juttatta a nyomat, amelyek azt bizonyították, hogy a letartóztatottakon kívül nagyon sok tagja tartásban, akiknek működésüket teszi szűk körben ilyen értelemben szűkített az összes románhoz és állambiztonsági B. A.

a franciákkal Németországról

nia vezetése alatt dél-államszövetség

Kelet tudósított.

rtománygyűlésen most enfeld miniszterelnök A beszéd fölött kellett felszólalt a szociáldemokrata is. Felszólalása kinosított, mert beszédének elhatározó hatása volt. A alma az, hogy a bajorali radikások a frank egy délnémet államában. Elmondotta a a bajor rend-blokk fel-

attott ki tagjai között, óltítja fel őket, hogy veteje a Berlinton való Ha a bajor állam szűkítését nem találma meg belül, csatlakozzék egy domhoz. Ez a nagyhatást más, mint Franciaország fejedelmek valamelyikét választották, a is megtalálhatja a múlt fölmentést. Csakugyan ányban hivatalos társaság képviselőjével. bakerült Tirolnak Bajor-

csatlakozása is. A ósítása azzal kezdődéség ismét monarchiává ernek meg akarják mberget, Badent és

ás második része arra yagra vonatkozik, me-mokrata párt a kor-át, minthogy nem tójában közölni. Erre szónok i csak futtá-nyit mondott, hogy a február 15-ére vonat-Münchenben a szörnyű, hogy azokat nem is sságnak átadni. Sürgő-mányt, hogy a bizo-lapján azonnal tegye s intézkedéseket.

miniszterelnök látható gel fogadta a felszólá-nyilvánosság számára tlen lesz. A felszólalás német államszövetségre a bajor monarchisták a feldarabolása árán a áltva akarnak létre-

dó él Lembergben? ntik: A lengyel kor-ante közé a nép-adatait. Ezek szerint a embergben 76.890 lélek. összlakosságának har-

dja meg az alkal- ha hódítani akar és tse meg

ICS RÓZSIKA esi modelljeit Cluj, andului Unió-u.9

makalapot varrását stését legújabb forma int jutányosan vállal. a mód cikkeket gyári n kaphatók! 3567

HABIMA Erdélyi Zsidó Színpad

Szerdán: „Der Kales Cholem.” Életkép három felvonásban. Csütörtökön: „Kolnide.” Nagy operett ö. felvonásban. ooo

A kállói széderje

Legenda egy postásról és két leányzóról, akiket a kállói rebbe megölt

Széder-estéimet pátriárka külsejű és makabeus lelkületű öreg ur társaságában töltöttem. Fehér halottas-köpenyében, szeles karimájú ünneplő kalapjában legendásan megható és szép volt az ősz ember. A világos környezet és az emberek sugárzó egyszerűsége és jósa ősi szépségeket plántáltak a fehér asztal köré. Az öreg ur, aki gondos figyelemmel adta a szédert, túl a szertartáson regéket mondott az egyiptomi szabadulásról, ahogy azok följegyezve találtak a szent Jiechok Lurja könyvében. Midrásokat mondott, nagyon szépeket, régi és féltett népköltészetünk gyöngyeit. Ugy mondta őket, annyi hittel és benső meggyőződéssel, hogy ez a hit belénk, egy szkeptikus nemzedék szülőitibe is beleplántálódott. És sok szeretettel fonta a régi zsidó emlékeket a legújabb zsidó fájdalmaik közé. Megemlékezett az ukrán szerencsétlenekről, a kiéhezettekéről, akik pogrom nélkül is pusztulnak.

A második széderestén azonban rebbekről beszélt, akiknek nem hive ugyan, — mondotta — akiket azonban tisztelni muszáj, mert hiába, az istennek valami rendeltetése volt velük, annyi bizonyos. És így került szóba a nagykállói rebbeinek az esete, a zsidó mesemondás nagyon kedves, följegyzésre érdemes aprósága.

A ropsitzi rebbe egyszer — így szól a mese — két kiváló chászidját küldötte a kállóihoz, hogy nézzék a nagy cadik széderjét és tanuljanak. A két chászid néhány órával a széder előtt megérkezett. Odáültek a rabbi asztalához. A kállói egyszerű ember azt, a szédert minden paradé nélkül adta, a chászidok pedig csodálkoztak ezen. De nagyobb lett a csodálkozásuk, amikor belépett egy levélhordó, magyarral köszöntötte a kállóit, ez pedig odaültette maga mellé, a Hagadát félretette és teljes órahosszat beszélgetett a postással. A postás azután kezét fogott a rebbevel, kiment; a rebbe folytatta a szédert. A ropsitzi két chászidja csodálkozott, egymásra néztek, de nem kértek felvilágosítást a kállóitól. Ő pedig rendszeren, mint minden más zsidó elvégezte a szédert, evett, előírásosan hérpintett a borból és amikor befejezte a szédert, kiment az utcára. A két idegen chászid a rebbe után ment.

Legnagyobb csodálkozásukra látták a holdvilágos éjszakában, hogy a kállói kint az utcán, isten szabad ege alatt ölelkezik két nőszeméllyel.

Ilyenek — gondolták — a magyarországi rebbek, nincs bennük áldás és nem is értjük, hogy a ropsitzi caddik miért küldött ide bennünket.

Amikor visszatértünk, a ropsitzi ki-

váncsian érdeklődött náluk a kállói széderje után.

— Közönséges paraszt, — mondták — nem is értjük, hogy a rebbe miért küldött hozzátok.

És elmondották a levélhordó és a leányzók esetét. A ropsitzi pedig boldogan fölnevetett.

— Furcsa emberek vagytok, — szólott hozzátok — tudjátok-e, hogy ki volt a levélhordó? A levélhordó Eliahu

prófeta, aki a kállóival egy óra alatt átismételte a talmudot minden kommentárjával. A két leányzó pedig, akiket ölelt, isten két angyala volt. Látom, hogy még nem vagytok elég érettek, még tanulnotok kell.

A két chászid pedig nagyon szégyelte magát és bizonyára böjttel és tanulással igyekezett azon, hogy belelássanak a titkok titkába.

(sz. l.)

Negyven év a zsidó nemzeti ügy szolgálatában

Ussiskin visszaemlékezései a cionizmus hőskorára

Az Uj Kelet tudóstíjából

Az Uj Kelet megemlékezett már arról az ünnepről, amelyet a palesztinai Aszefat Hanivecharim üléseinek berekesztése után Menachem Ussiskin cionista munkásságának negyven esztendő jubiluma alkalmából rendezett. Ussiskin, a cionista mozgalom legmarkánsabb vezére, ezen az ünnepeken beszédet mondott, amelyben életét és munkásságát vázolta. Ebből a beszédből vesszük a következőket:

Ezért az estért nem fogok Önöknek köszönetet mondani. Nekem nem kellett. Hogy érenyeimet, vagy hibáimat felsorolják? Higgyék el, én magam ismerem legjobban azokat. Ennek az estének nem is találok más értelmet, mint jó alkalmat arra, hogy barátságosan beszéljünk. És mivel alkalomkellett a beszélgetéshez, ám jó, legyen én az áldozat. Néha jó, régi emlékeket életrekelteni, azok talán tanulságosak lesznek az új generációra.

Amikor Ussiskin sirt

Nem könnyen csurgott ki az én szememből könny, de emlékszem rá, én is sirtam egyszer életemben. Negyven évvel ezelőtt történt. Én akkor mindössze félesztendeje vettem részt a nemzeti munkában. Moszkvában volt, huszonötven dolgoztunk akkor. A mi egyesületünk tagjai voltak Dr. Chissin Jaffából és Drubin és Zelichin Rischonból, Tschlenow és én. Mi akkor a cionizmust úgy értettük, hogy nekünk Cionban kell mennünk. Tschlenow és én középiskolai tanulók voltunk, én realba jártam, Tschlenow gimnáziumba és készültünk a palesztinai utra. Vizsgák előtt állottunk, a vizsgát elhanyagoltuk, mert hiszen Palesztinába készültünk. Ezt megtudták szüleink és felelősségre vontak bennünket. Anyám megtiltotta, hogy Tschlenow hozzánk jöjjön, ugyanilyen tiltalmat adott ki Tschlenow anyja is. Ez mit sem használt, mert mi készültünk

az utra. Akkor jött a parancs Char-kowból a pénzügyítésre. A pioniroknak pénzt kellett gyűjteniök a közös kasszába. Negyszázötven rubelre volt szükségünk. Volt egy aranyóráim, eláldoztam. Tschlenownak ezüst órája volt. Elvette anyja ezüst kanálait, azokat is eláldozgostotta. Így betudtuk fizetni a szükséges összeget. Ekkor egy fiatalember jött a központtól, hogy megvizsgálja munkásságunkat. Kijelentette, hogy ezzel a pénzzel csupán hét család vándorolhat ki. Választanunk kell, kit érjen a szerencse, ki meheszen ki elsőnek Palesztinába. Tschlenow és én visszamaradtunk, Ekkor sirtam először életemben. Ha akkor Palesztinába megyek, egész életem másként alakult volna. Akkor készültünk Odeszszába az első kongresszusra. Mi tehát Odesszába mentünk. Meg kell Önöknek mondanom, hogy Pinskerért és Lilienblumért az odaadás akkor épen olyan volt, mint később Herzlért. Herzlnek azonban volt valami külső ragyogása, ezzel szemben Pinsker egyszerű bajtárs volt.

Találkozás Herzlrel

Herzl „Judenstaat“-ját egy bécsi ismerősöm, Nathan Birnbaum küldötte el nekem Jekaterinoslavba. Birnbaum megkért, hogy ezt a könyvet terjesszem. Elolvastam és azt válaszoltam: ami bennünket abban érdekel, már megtanultuk Pinskertől és ami nem pinskeri, az nem felel meg a mi nézetünknek. Még ebben az évben Bécsbe utaztam. Ott felkeresett Birnbaum a Kadimah nevűben és azt ajánlotta, hogy keressem fel Herzl-t. Nem vonakodtam. Ezt mondtam: tiz esztendeje dolgozom a cionizmusért, Herzl csak egy fél éve. A következő reggel levelet kaptam Herzl-től, amelyben közölte, hogy az én felfogásomat, amelyet Birnbaumtól tud, helyeshi. Mivel ő bécsi lakos,

ott van háza, kertje és mivel én mint vendég, szállodában lakom, tekintse ezt a levelet első látogatásnak és látogassam meg őt. Felkerestem Herzl-t. Három és fél óráig voltam nála. Végül ezt mondtam neki: a kongresszus megbeszélésénél mindenben rendelkezésére állok. Amikor visszatértem Oroszországba, mindenütt megharagvottak és felelősségre vontak, amiért Herzl mellé álltam, aki még új ember és aki máris a nép élére áll. Ezt válaszoltam: beszéltem Herzlrel és meggyőződtem róla, hogy hisz a szavában és az erejében és ez nekem elég.

A történelem kapujában

Nemsokára Párisban voltam. Ott hallottam, hogy Nordau is cionista lett. Engem még az is meglepett, hogy Nordau zsidó. Zaddok Kahen rá akart beszélni, hogy álljak el a kongresszus gondolatától, mivel az csak bajt hozhat a kolóniákra. Ezt válaszoltam neki: Nem hagyhatom cserben ezt a gondolatot, mivel meg vagyok róla győződve, hogy Herzl történelmet csinál. Amikor később Rotschilddal találkoztam, első szava ez volt: Mit szól Herzl gondolatához? Ezt válaszoltam: Én támogatom ezt a gondolatot, mert enélkül Palesztinát felépíteni nem lehet. Nordaual is találkoztam, ő két kérdést intézett hozzám: Lesz-e elegendő számmal zsidó, aki ki akar menni Palesztinába és lehet-e majd Palesztinában modern életet teremteni, függetlenül a jeruzsálemi rabbi konzervatívizmusától?

Ussiskin emlékezésében ezután az első kongresszusról beszélt, amelyen egyetlen héber nyelvű beszédet mondtak. Ezt Mordechai ben Hillel Hakohen tartotta. Emlékezését így folytatta:

A hit ereje

Akkoriban nem volt se pénzünk, se politikai jelentőségünk, de volt valamink, ami még ennél is több: a hit ereje, amely Herzltől áradt és mindnyájunkat megtöltött. A hatodik kongresszuson és az azt követő pétervári meetingen nagy események zajlottak le. Akkor mondtam: „Zsidók, gondoljatok arra, elérkezik egyszer az idő, amikor az egész világ jobb szociális viszonyok között fog élni. Amikor el fogják felejteni a mi Marxunkat és Lassellenkat, mikép most elfelejtik a keresztény világban, hogy Jézus és Paulus a mi népünkben származott.“ Ekkor nagy tumulus támadt, engem is meg akartak verni. Még később is sokszor kellett megküzdününk népünk bizonyos rétegének elfogultságával. Mi azonban a legsúlyosabb időkben is megőriztük

Mócsi és Ildikó

— Egy zsidó gyermekregénye —

Irtta Szabó Imre (2)

Jó zsidó szokás erőt kívánni fiatalnak is, hát még öreg embereknek...

Weisz bácsi is gratulált, de mindig valami megjegyzéssel. Most azt mondta:

— Nézze reb Májér — és kivette az óráját — most félegy óra van, de az én órámon tíz óra. Az óra megállott, tíz órakor állt meg, akkor amikor maga a nagy jiszgadalt énekelte. Nem akart az óra tovább menni, végig akarta hallgatni a maga egyszerű imáját.

Ott állottam Antival és Zsigával. A többiek mosolyogtak, de én hangosan fölnevettem.

— Milyen marha vagy — sugta Anti a fülembé — nagyapa nem visz a kastélyba. Nem muszáj minden viceen röhögni!

Féltém, hogy barátom jótanácsával elkésztett, de elismult a baj, mert másnap Weisz bácsit előmádkozás közben köhögőroham fogta el és csak gyöngécske hangon, vontatva tudott előmádkozni. Hogy befejezte, odalépett hozzám öreg vetélytársam, megszorította a kezét és így szólott:

— Az angyalok az égben megiri-

gyelték magát, reb Jainkev és megzavarták az imáját.

Az ájtatos gyülekezet megmosolyogta a visszavágást, az öreg Ber-celler meg volt magával elégedve, kastély-ügyem rendbe jött és az ünnepet követő napon kecsira ültünk: én, Anti, Zsiga és az öreg ur és vidáman rázattuk magunkat a disznóbőr üléses homokfutón. A két pejesikó prűszkölve, rohant az aranyos ősi napsütésben. A keresztutak mellett megcsodáltam a fehérre meszelt zöldtetűjű kápolnákat és a sárgalombos tánatos fákat, amik körül állották a kis templomot, följe borultak, enyelegtek a napsütéssel, föl-föglák, majd ágaik között átengedték és lombárnyékaikkal bujdosít játszottak. Néhol csak kőkereszt állott és tót asszonyok térdeltek előtte.

Messze, messze, fönt, valahol az ég alján a selmei hegyek kékeltek.

Átrohantunk Kistur közepén. A falusi vendéglős és felkötött kötényével felesége kiállottak ületük elé. A tömpeorru kis koresmáros mélyen meghajolt, az asszony mosolygott, Anti felé intett, az öreg tempósan, kalaplevegintéssel viszonzotta az üdvözlést.

— Láttad — szólott hozzám Ber-celler bá, amikor elhagytuk a falut — láttad ezt az embert? Azelőtt ő is hozzánk jött a nagyünnepekre imád-

kozni és egyszer megtörtént, persze reb Jankev Weisz műszefjénél, hogy elaludt. Elaludt, kérlek szépen, ima közben. Egyszerre kinyitották a frigyszekrényt, mindenki föláll ilyenkor. A koresmáros fia megrázta apját:

— Apuka keljen föl, ki van nyitva az ajtó!

— Ha ki van nyitva, akkor eraszdbé a csikókat!

Ezt mondta és aludt tovább. Jól esett az öregnek elsiitni ezt a kis epéskedést, percekig mosolygott utána a bajusza alatt, láttam, örült, hogy én is nevettem.

Felsőtúra érkezünk.

Tiszta, őszi virággal dusan diszített kastélyudvarban állottak meg a lovak. Csöndes szépség tárult elém. A barnára meszelt kastély bejárója előtt zöld repkény ölelt két nagy kővázát gyöngéden és meghatón. Az emeleti ablakban megjelent Ber-celler néni fehér főkötős, fehér matróna-arca, kedvesen intett az öreg urnak, aki le akart emelni a kocsi-ról, de az ispán odaugrott és sorjában lesegített bennünket.

Közben bejött Ber-celler néni, odanyújtotta homlokát az öreg ur felé; Ber-celler bácsi kimérten, mintha a természetjövédelmet számolta volna, magához szorította asszonya fejét és megcsókolta. Azután az ispán felé fordult, szentvelenül érdeklődött, mi van a takarmánnyal. Mi-

szóly, van-e még csalamádé a tehé-neknek, vigyázn! kell Mártára, most bornyazott, nem szabad tejel-tetni.

— A Márta megborjazott — ujjongott Anti — fiuk, megyünk az istállóba!

Kiszakította magát nagyapja karjai közül, kezünknel fogott és vitt Mártához.

Márta farkával a legyeket hessegette a kis jószágról, nyaldosta, tőgyét kinálgatta; a kis állat furesán ugrándozott, boldogság volt nézni mókás mozgásait.

Anti szerette volna, ha még jobban táncol és a vasvilla rudjával noszogatta a gyöngye teremtet. Elkaptam tőle a villát és megígértem, hogy beverem a fejét, ha a gyöngye borjut bántani meri még egyszer.

Ti mind ilyenek vagytok — dühöngtem. Akit büntetlenül bántani lehet, azt bántjátok. Miért nem bántod Havlicseket, azt a csuhás antiszemitát és miért nem vered Jarinát, aki mindig zsidóz és ganéjt hány a templom elé. Az olyan előtt lapultok, tehetetlen állatokon bosszujátok meg magatokat.

Eszembe se jutott, hogy gazdagok portáján vagyok és hogy minden percben utilaput köthetnek a talpamra.

(Folytatjuk.)

da 1922 április 19

zség elszakad a szitól. Máramaroszigetről marosmegyének egyik másik része csehszlovákokhoz tartozik. A máramarosus az új helyzet követében hét községet vo-

Podkarpatska Rushoz lamjogilag egy másik a voltak, de a szigeti hatásköre alá tartozózeket a kis hitközségek helyzetet azonban maek nem tartották kiválgalmat indítottak, hogy ki a máramaroszigeti etéből és engedték az önálló rabbinátust létozsgalom vezetői két o, Basch Melech és el, egy ungvári ügyvéz az ügy elintézésével. ügyben Ungváron, a épületében közös konnyelen Teitelbaum sziegyelent. A tárgyalágyi referens vezette. énybevett tárgyalások t, hogy a kormányzóég zsidóinak kérését engedte nekik, hogy gbból elszakítva, önálló tsanak.

at támaszt egy braziat világsajtó hírovaány hete egy Pedoroso-enleg Newyorkba költö-Braziliából, hogy orvo-bizottságnak bemutatssa

Az egyik találmány a másikhoz képest és floza, hogy bizonyos e után elegendő lesz alvás az embori szerelmányt, mely kétségeat okoz a szerelmesek zok körében, súlyában a valósággal semmissé mely egy igen egyszerű masztja a halottakat. Brazília a hulla vére bizonyos vegyszerekkel s után visszavezeti a után a delikvens felolvasni kezd a leg. Egy párisi újság el a szenzációs találésének, amely szerény egy jókedvű amerikai si tréfája és csak a észségek miatt érkezett reg, de naiv Európába.

ortodoxok Masaryk Belgrádból jelentik: királyi közeli esküvő Masaryk Tamás, a társaság elnöke, lesz A szerb ortodoxoknak

nem tetszett, mert s. Meg is próbálták a vnyál, hogy ezt a megassák. Az ortodoxok írja: Az ortodox t egyet azzal, hogy iszobón álló esküvőjén t szerepeljen. Ez nem t minthogy Masaryk ríje szerb patriarcha ebben az ügyben nem talált a miniszterle meghallgatásra. eselések. Kornea Sánpsai legények hétfőn i-utcákban a szokásos en összeszólalkoztak legénnyel. A szóvál-ett a vége és a két lyosan összeszurkálva közközházba.

szabadság Litvánia-ententik: Az elmúlt héavaslatot fogadtak el, a zsidó nemzetiségű viselők szombatban nem i. Azok, akik ebből tótták, vasárnap sem ozni, ezzel szemben vakációk idejéből le-

kiutasították az stákat. Varsóból je-el fővárosból kiűzték monarchistákat. A uyanis rájött arra, monarchisták több család bevonásával borut akartak proo-szeesküvést szótték.

ideálunkat és terjesztettük a gondolatot a nép széles rétegeiben. En meg lehettem elégedve sorsommal. En Palesztinában akartam letelepedni és ezt el is értem. Eróm maradékával tovább dolgoztam a cionista ügyért. Almain közül sok megvalósult már és ami még nem valósult meg, kö-

zeledik a valóság felé. A palesztinai zsidóság megszervezése má már valóság. Már arra gondolok, pihenem kellene. De barátaim unszólnak: dolgozni kell tovább. Boldogan dolgozom, mert bízom benne: győzni fogunk és a zsidó zászló boldogan fog lengeni országunk felett.

KÖZGAZDASÁG

Index-számok

az áralakulás szemléltető statisztikája

Az Uj Kelet tudósítójától

A háború általános forradalmat idézett elő a világpiac összes áráiban, amelyek a háborúelőtti értékek husz, sőt harminceszorosára is emelkedtek. Az angol kormány statisztikai hivatala volt az első, amely az új árviszonyokat megismerésére és szemléltetésére időszakonként pontos kimutatásokat közölt. Ezek az adatok hamarosan nélkülözhetetlenekké váltak a kereskedővilág számára, de más szempontból is kitűnő eszköznek bizonyultak az áralakulás és vele kapcsolatban a mindenkori életnívó megfigyelésére.

Az állami hivatalok ismert bürokratizmusa azonban még Angliában is éreztette hatását és így a két legnagyobb angol közgazdasági lap, az „Economist” és a „Statist” önálló szolgálatot létesítettek az index-számok (Index-Numbers) pontos és gyakori összeállítására. Ilyenformán havonként adják ki ezeket az érdekes adatokat, amelyeket a kontinensen eddig csak a „Frankfurter Zeitung” állította össze Közép-Európa viszonyainak megfelelően. Anglia és Németország azonban nagy ipari államok, az árakat ugyengrossban számítoták.

Mezőgazdasági államokban eddig nem vezették ezt az érdekes kimutatást. Az „Argus”, ez a kitűnő bukaresti közgazdasági napilap ezen a hiányon segít, amikor kiszámítja és áprilistól kezdve havonként leközi a romániai viszonyoknak megfelelően összeállított index-számokat. Az első táblázat, amelyet alább közlünk, az 1916 augusztus elsőjén érvényben volt és az 1922. év utolsó három hónapjának átlagárait állítja egymás mellé. A leggyakoribb közszükségleti cikkek árát százszáz alapon számították. Az első adat tehát a következőképp értendő: az a cukormennyiség, amelyet 1916 augusztus elsőjén 100 leiert lehetett vásárolni, 1922 március 22-én 1830 leibe kerül és így tovább.

Áru	1916 augusztus elsőjén	1922 március huszadikán
Élelmiszerek:	lei	lei
Cukor	100	1830
Rizs	100	3330
Kávé	100	2500
Tea	100	1060
Bab	100	1750
Buzaliszt	100	1625
Burgonya	100	830
Só	100	1060
Zsemlye	100	2000
Kenyér	100	1500
Hús	100	1750
Tej	100	1250
Vaj	100	2300
Zsir	100	1500
Bor	100	1000
Turó	100	1000
Szesz	100	2500
Átlag	100	1758
Ruházati cikkek:		
Öltöny	100	2000
Felsőkabát	100	2000
Ing	100	2500
Cipő	100	1750
Harisnya	100	1500
Kalap	100	1660
Cérna	100	2400
Gyapottonál	100	3250
Átlag	100	2300

Külföldiek:

Szappan	100	1375
Pohár	100	1500
Tűzifa	100	950
Épületfa	100	600
Petróleum	100	1810
Benzin	100	320
Bőr	100	550
Talpbőr	100	500
Papiros	100	1570
Átlag	100	1010
Ált. átlag	100	1639

A rohamos áremelkedés természetesen nem arányos. A burgonya ára nyolevanszorosára emelkedett, a rizs harmincháromszorosára, a cérna huszonnégyeszeresére. Legkevesbé a benzin drágult, alig háromszorozódott meg az ára.

Belföld

(x) Kereskedők a legfőbb bevásárlási bizottság ellen. Bukaresti munkatársunk jelenti: Románia kereskedő köreiből mind több és több panasz merül fel a legfőbb gabonabevásárlási bizottság működése ellen. Ez a bizottság, amelynek a végrehajtó szerve a fővárosi Carol-park bukovinai pavillonjában székel és tagjai Traján Barca őrnagy és Petru Cereel a liberális falusi szövetségek központjának az igazgatója, teljesen militarisztikus alapon működik, ami rendkívül megnehezíti a bizottsággal való érintkezést. A Carol-parkban lévő hivatalban csak délután 4-től 6-ig fogadnak feleket és néha a felek száma rendkívül nagy, naponta nem intéznek el 7-8 ügynél többet. A hivatalba egyébként is nehéz bejutni, mert katonai őrszemek állanak a bejáratánál, akik vagy egyáltalában nem, vagy csak hosszú könyörgés után engedik be a feleket. A gabonakereskedők, akik az ország minden részéből keresik fel a legfőbb bevásárlási bizottságot, sokszor hetekig tartózkodnak a fővárosban, anélkül, hogy valamit intézhetnének. Hir szerint a gabonakereskedők a legfőbb bevásárlási bizottság működése ellen panasszal akarnak fordulni a kormányhoz.

(x) Szabad a lucernamag kivitele. Bukarestből jelenti: A kereskedelmi miniszter közli, hogy a lucernamag kivitelét az országban befejezték, ismét szabadon, belföldi kontingens visszahagyása nélkül történhet.

(x) Diplomácia közbenjárása romániai kereskedők moratóriumáért. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kormány azzal a kéréssel fordult a magas valutájú külföldi államok romániai képviselőihez, járjanak közben kormányaiknál, hogy a romániai kereskedők bizonyos fizetési kedvezményeket kapjanak külföldi tartozásaikra. Amennyiben ez a lépés nem vezetne eredményre, a kormány helyet fog adni a bukaresti kereskedelmi és iparkamarának, a kereskedelmi törvénykönyv külföldi fizetésekre vonatkozó 44-ik szakasza módosítására beadott indítványának.

(x) A Szimplon új viteldija. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Szimplon expressz, mint a lapok röviden jelentették, új viteldijakat állapított meg. Utvonalonként a jegyek új árai a következők: Bukarest—Milánó 387-70 fr., Bukarest—Turin 409-10 fr., Bukarest—Velenca 274-90 fr., Bukarest—Lausanne 324-85 fr., Bu-

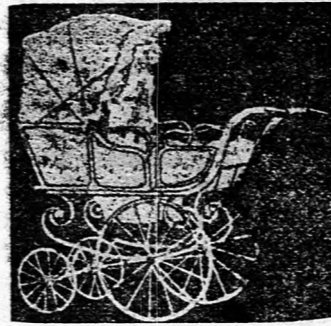
karest—Montreux 480-10 fr., Bukarest—Lyon 472-75 fr., Bukarest—Páris 606-90 fr., Bukarest—London 814-35 fr. Az új menetjegyek április 15-én léptek érvényben.

Külföld

(x) Zürichi tőzsde április 18-án. Nyitás: Berlin 185, Newyork 515, Prága 1030, Milánó 2840, Páris —, London —, Zágráb 165, Varsó 14, Budapest 62-5, Bécs 662-5, osztrák korona 7.—.

(x) Három új tőzsde Magyarországon. Budapestről jelenti: A magyar közgazdasági élet fokozatos talpraállításával és fellendülésével kapcsolatban több vidéki kereskedőváros mozgalmat indított már hónapokkal ezelőtől azért, hogy tőzsdét állítson fel. Az ország nyugati részének legforgalmasabb városa, Debrecen háromnegyed évi ujjárás után megkapta az áru- és értéktőzsde megnyitására vonatkozó kormányengedélyt. Most az ország északi részén Miskolc fordult a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy áru- és értéktőzsdét nyithasson. Miskolcot fejlett sége, ipara és kereskedelme valóban predesztinálja arra, hogy a felvidéki tőzsdét ott állítsák fel. Az ország déli részén Szeged kért engedélyt arra, hogy nagyarányban fejlesztesse áru és értéktőzsdéjét. Szeged ipari fejlettsége, kereskedelmi forgalma, közgazdasági nivója olyan, hogy a kormány minden bizonnyal megadja ennek az alföldi városnak az engedélyt erre. Szeged kereskedelmi életében és az Alföld várható kereskedelmi fellendülésében a szegedi áru- és értéktőzsdének nagy szerepe lesz. A Dunántulon még sehol sincsen tőzsde. A győri kereskedelmi és iparkamara lépéseket tett arra vonatkozólag, hogy a dunántúli rész egyetlen tőzsdéjét Győr városa kaphassa meg. Győr ugyanis fontos gőspontja a budapest—bécsi fővonalnak, úgy Ausztria, mint az ország belseje felé, Budapest irányában is igen nagy a forgalma.

Hercules gyermekocsigár Rt.

Főlerakat Baumzewelg Arnold, Cluj
Strada Reg Ferdinand (Wesselényi M. u.)
25. szám. Állandó nagy raktár mindenemű gyermekocsigárban. Árjegyzéket Engros kívánatra küld. Engros 1945

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárbulladékokat legmagasabb napi árban vásárol.
Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

DMC

ART. 97 (piros és fekete 12-től 25-ig)
" 101 (16-20-25-30-35-40)
" 116 (piros, fekete, zöld és fehér)

Cérna gar. 400 yardos (kutyafejű márka) nagy tételben érkezett

Landesmann és Weisz

céghez,

Cluj, Uránia-palota.

Weisz és Molnár
női divatruháza
újból megújított!

Heller, Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi
séggel szemben. 6

1334

Ha szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg

Herkovits Jenő

férfi szabót str. Baba Nova: (Bethlen-u. 10., ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. 000
Pontos kiszolgálás. 1337
Szolid és olcsó árak!

ÁTUTALÁSOK!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek napról-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1—69 és 7—25.

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1316

JAKAB

Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

az előkelő világ cipőkrémje

Ha gyorsan kiszolgált, pontosan kimért és jó tűzifát akar, forduljon a **Frenkel-fatelepehez** (volt Janovitz és Tsa) Strada Apriajarelor (Gyufagyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-64.

1347

szám alatt válthatók.

szervezett.

Dunakeszi.

Kalau s evégoi összeesküvés szóra.

Szerda

SZINH

Erdély

Szerda: De rom fe
Csütörtök: felvona
Szombat: operett
Vasárnap: életkép
Műtő: Nag bohóza
Kedd: Der násban

Die j
(Gordin négytők április 1

A darab való, amiko gekre veté zsidó faj jo ansanyargat zéseit letom sában példá célokra has dolog volt e ház szempon visszautasítj köldökrazziá már régen a azok ellen i apjuk vére tragikuma is kumokat fog indító emlékk

Ilyen M szerzetessé kérlelik, ne vasmányokk tehetségét g inkább, jóstája érmészvil gat visszama összeubujk a módját, h nyilatkozáss talmudista le elhagyja Bl reverendát véteti f l ma látja viszont melét. A nag érzéseit mag amig a gvar tartozóit. Ak lélek tüze és a misszió bá met után ism és csattanój rabnak.

A játék v a bocher sz szertelensége sebb jelenete merné mint R Rabinovitzne szotta gyöng Moise fivéréit erővel, kissé berg két szer bravurosán, eséretes. Tur kisebb szere kedtek a jó

MA

Szerda: A nag donsg, akadémiá vel. Preb bérlet 28
Csütörtök: A na donsg, lépésével bérlet 13
Péntek: A nagy ság, 3-ad vel. Rend 132. szám

Szombat d. u.: szor. Mér
Szombat este: szereposz Opera-bér
Vasárnap d. u.: helyiárak
Vasárnap este: Ferenc ve árákkal.
Hét. Varázskeri

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habíma

Erdélyi Zsidó Színpad

Heti műsor:

Szerda: De Kales-Cholem, életkép három felvonásban.
 Csütörtök: Kolnidre, nagy operett öt felvonásban.
 Szombat: A Johr noch der Chaszena, operett három felvonásban.
 Vasárnap: Der Korbn - Az áldozat, életkép három felvonásban.
 Hétfő: Nagy kabaré, szölok, duettek, bohózatok, táncok.
 Kedd: Der Idiot, színmű négy felvonásban.

Die jiddische Nesome

(Gordin négyfelvonásos drámája, játszották április 17-én a volt Biazini teremben.)

A darab tárgya abból az időből való, amikor a misszió zsidó tehetségekre vetette ki főként hálóját. A zsidó faj jobbait kívánta az egyház, az énsanyargató, a nélkülözni tudó, az érzéseit letompító emberre, a tartózkodásában példaadóra és főként a missziócélokra használhatóra. Valamikor nagy dolog volt egyesek hitehagyása az egyház szempontjából, ma sok országban visszautasítják a renegátokat, nagy köldökrazziát rendeznek azok ellen, akik már régen elhagyták a zsidó vallást, de azok ellen is, akik az apjuk és nagyapjuk vére jussán zsidók. A „smad-tragikuma is elfakult, korunk új tragikumokat fogant, a régiekre mint megindító emlékekre gondolunk csak.

Ilyen Mojsze, a fiatal talmudistából szerzetessé lett ifjú sorsa is. Otthon kérlelik, ne foglalkozzon lelketrontó olvasmányokkal, istentől megajándékozott tehetségét gazdagítsa zsidó tudománnyal inkább, jóságos szívét melegesse fajtája érzésvilágával. De Mojsze nem hallgat visszamaradottnak tartott szüleine, összebújik a misszionáriussal, aki érti a módját, hogy az új szövetség megnyilatkozászerűen rezonáljon az ifjú talmudista lelkében. És elhagyja szüleit, elhagyja Blimelet, akit nagyon szeret, reverendát ölt és egy szerzet tagjává véteti föl magát. Egy esztendő múlva látja viszont szüleit, testvéreit és Blimelet. A nagy lelkitoronak megedzettek, érzéseit magába fojtja, de csak addig, amíg a gvardián meg nem sérti hozzátartozóit. Akkor föllobban benne a zsidó lélek tüze és mindent elhamvaszt, amit a misszió beleplántált. Egy nagy jelet után ismét zsidóvá lesz. Ez vége és csattanója a kissé időszerűtlen darabnak.

A játék végig művészi volt. Stramer a bocher szerepében és mint páter szerzetelenségektől tartózkodott és az erősebb jelenetekben tempót tartott. Stramer mint Blimele tüde és bájos volt, Rabinovitzné az anya szerepét játszotta gyöngéd jósággal, Rabinovitz Mojsze fivéré, Menasét adta rusztikus erővel, kissé komikumba hajlón. Waldberg két szerepet is játszott, mindkettőt bravurosán, Wieder mint apa volt díszes, Tunis, Teszler, Blind Aranka kisebb szerepekben stílusosan illeszkedtek a jó játékhoz. Szabó Imre.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: A nagyságos asszony táncosa. (Ujdonság, először. A II. felvonás táncakadémiáján Teddy és Olga föllépésével. Première helyárakkal. Premiérbérlés 28. szám.)
 Csütörtök: A nagyságos asszony táncosa. (Ujdonság, másodszor. Teddy és Olga föllépésével. Rendes helyárakkal. Napi bérlés 131. szám. C.)
 Péntek: A nagyságos asszony táncosa. (Ujdonság, 3-adszor. Teddy és Olga föllépésével. Rendes helyárakkal. Napi bérlés 132. szám. D.)
 Szombat d. u.: Gazdag lány. (Ujdonság 6-adszor. Mérsékelt helyárakkal.)
 Szombat este: Álarcsobál. (Opera-repriz. Uj szereposztással. Opera helyárakkal. Opera-bérlés 18. szám.)
 Vasárnap d. u.: Flórika szerelme. (Mérsékelt helyárakkal.)
 Vasárnap este: Luxemburg grófja. (Galletta Ferenc vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Bérlétszünetben.)
 Hétfő: Varázskeringő. (Operette-repriz. Galletta

Ferenc vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Bérlétszünetben.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A nagyságos asszony táncosa. Ma este lesz a bemutató előadása a legújabb nagysikerűnek ígérkező francia vígjátéknak. A nagyságos asszony táncosa-nak, amely az ideai budapesti színházi szezonnak egyik legnagyobb szenzációja. A nagyságos asszony táncosa második felvonásának táncakadémiáján a Kolozsvárt közkedvelt Olga és Teddy be fogják mutatni a legújabb shymmiket, halál-tangót stb. A darab főszerepeit Baróti Erzsébet, Izsáky Margit, Hajnal Klári, Táray Böske, Kovács Kató, Táray (aki az előadást rendezi is), Lengyel, Oláh, Forgács játsszák. A nagyságos asszony táncosa szerdán, csütörtökön és pénteken szerepel a színház műsorán.

Bárdos Jenő

(Au Bon Gout) Főtér 4.

Összes párisi szövet, selyem, kabát, toiflette és divatújdonságai 1282 megérkeztek.

Telefon: 917. Olcsó árak!

Festék árak

Falzd. smaragdöld, pompej-vörös, venyigefekete, okker, sátinóber, ultramarin, vaspör. Anilin festékek Meister Lucius féle. Salétrom, salycil, cacomassa, cacaovaj állandóan raktáron.

Léb Fivérek Cluj, Telefon szám 471.

RÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON

Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
 Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA

Ha szép és divatos cipőt akar, saját érdekében keresse fel **SÁMSON IZSAK** cipészüzletét Cluj, Eggelem-u. 2, ahol saját készítményű kész cipőket 300 leitől feljebb beszerezhet. Mérték utáni megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen eszközölk.

GANZ

villamosági részvénycsoporthoz tartozó vállalat
Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)
 Elváltl elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Gyógyszertáram

személyjogi, járási székhelyen 100.000 lei készpénzért eladó és azonnal átvehető
Roveck Frigyes gyógyszerész,
 Mezőmőrményes, Kolozs megye.

MAGVÁK

és kertgazdasági termékek

Déri Arpád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferencz-utca) megkezdődött!

ENGROSISTAK DETALISTAK

legolcsóbban vásárolhatnak a 1312

PROGRESS

rövidáru import cégnél Oradea-Mare Nagypiac-tér 5

Schönberger Spitz és Tsa
 kötött-, szövött-, rövid- és norinbergi árak nagykereskedése

Oradea Mare—Nagyvárad Nagypiac-tér és Reáliskola sarok
 Állandó nagy raktár! Olcsó árak! 1352

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad) Piata Unirei 12
 Telefon szám 211.
 Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztyűk és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. 000000000000000000

Ujrafoncsorozás! Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapusinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Refé, meszelő és ecsetgyártó

Legalább 40%-ot takarít meg behozatali vám-ban minden kereskedő, ha nálam szerzi be szükségletét. **Stern S. Endre,** Oradea-Mare. (Nagyvárad). 1350

Málnaszörp

3651-1
 garantált tiszta, minden mennyiségben kapható
Bergenthal Zsigmond, 36511
 Arad, Str. Metianu (Forra-u.) 2.

Hitter és Breuer

szesz, bor, sör és pálinka nagykereskedők
Oradea-Mare—Nagyvárad
 Gilyányi-u. 8. sz.
 Saját földenkben termelt gyümölcs-pálinkák és borpárlat 1351

Első Erdélyrészi Éhszerárugyár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenofon (Szappan-u.)
 Gyárt és állandó raktár mindenféle éhszerárugyárban. Vállal rillians munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüstben.
 Nemesfém beváltó!
 Telefon int. 2-13. — Sürgőnyím: „Juvaere Cluj” 1273

IRÓGÉPEK

Van szerencsém értesíteni a t.c.-t, hogy külföldi tanulmány utamról visszatérve Piata Mihail Viteazul 41. szám alatt írógépjavító műhelyt nyitottam, ahol bármilyen rendszerű író, számoló és írodagépek javítását és takarítását vállalom. Ugyiszintén román-magyar és német betűrendszerre való átalakítását. Raktáron tartok mindennemű írógépeket, kellekeket és a legelsőbbrendű külföldi gyártmányú írógép-szalagokat. Levélbeli hívásra kimegyek. 3669-1 Becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Finkler Antal,
 írógép-műszerész. P. M. Viteazul 41. Babos-palota a nagy vashid mellett.

Nagymennyiségű lámpaú, asztali táblaúveg, karlsbad porcellán és Ditmár-féle lámpaú érkeseti.

Deutsch R. I.

Üveg és porcellán nagykereskedés részvénycsoporthoz

Oradea-Mare—Nagyvárad
 Str. Nicolae Jorga (v. Zöld-u.) 4.
 TELEFON 71.
 1311

Pontos és szolid kiszolgálás

WOHANKA

Nyersolajmotorok, benzinmotorok, lokomobilok, kőjáratok, koptatók, dara- és dertisztító, radialsziták raktáron.

Wohanka és Tsa Utóda Rt.
 Bizományi raktára, Oradea-Mare Nagypiac-tér 14. szám.

Molnár
 divatruházat
 dívatruházatból megngyíti!!
 Molnár
 alatt, Cal. Reg.
 dívand 6. szám
 volt helgi-
 gel szemben. 6

Molnár
 ruhát akar,
 íts Jenő
 Baba Nova: (Beth-
 és külföldi sze-
 ktíron vannak. 000
 szolgálat. 1337
 olcsó árak!

ASOKAT
 mely részébe
 an eszközlő a

almi
 nk
 t.

palotával szem-
 zmények vétele és
 számlák, lombard-
 tek naptól-napig
 kamatoztatnak.
 69 és 7—25.

ákat
 obban készít 1316
 B
 a. (volt Majális-u.)

dy
 cream
 best
 cipőkrémje

Strada Apriajarelor
 fon 2-90, 4-01, 2-64.

SZÜESKÜVEST SZÜLES

SPORT

Husvételi serlegmérkőzések A Kinizsi nemzetközi győzelme

Románia husvételi futballsportja olyan váratlan eredményeket hozott, amelyekre a labdarúgás legöregebb rókái sem emlékeznek és amely felborított minden papírfórma alapján történt kombinációt. De kellemetlen meglepetést is hoztak a husvételi mérkőzések, amelyek során hatalmas botrányok, egyes helyeken pedig parázs verekedések gazdagították a botránykrónikát. A legkínosabb meglepetést a kolozsvári serlegmérkőzések döntője eredményezte. A Haggibbor futballcsapatának nagy gólarányú veresége még a győztes KAC híveinek táborát is meglepte. A Kolozsvárt és a vidéken lejátszott husvételi mérkőzésekről alább bi tudósításaink számolnak be:

Április 16-án

KAC—Victoria 3:0 (2:0). A mérkőzés nélkülözött minden szépséget és sportértéket. A KAC Barabás nélkül, a Victoria nyolc tartalékkal állott fel, bár a Haggibbor—Victoria bajnoki mérkőzés epilógusaként felfüggesztett. Maksai, Komáromi és Istvánffy Victoria-játékosoknak játsszói engedélyt adott a Comitetul Regional. A tartalékolt Victoriával szemben a KAC döntő fölényben volt és a 8. percben Raduch, majd a 12. percben Schultz góljaival már biztosította győzelmét. A harmadik gól az a hatalmas második félidő 8. percében a kifutó Negrutin kapus mellett Major gurítja a hálóba. Bíró: Czinezar Imre (Haggibbor).

Haggibbor—CFR 2:0 (1:0). A CFR Deák nélkül tíz emberrel kezdte a mérkőzést. A Haggibbor fölénybe kerül, de rendszertelen játéka miatt csak a 30. percben Rosenberg szép egyéni kitérése révén tudja első gólját elérni. A második félidőben Báza beállítására teljessé teszi a vasutas csapatot, amely veszélyes támadásokat intéz a Haggibbor kapuja ellen. Pollák térdficamodást szenved, kétszer is kiállni kényszerül, hiánya megbontja a csapat egyébként is gyenge egységét. A vasutasok élénk támadása minden pillanatban kiegyenlítéssel fenyeget, de Jakobi bravúrosan menti a kritikus helyzeteket. A második félidő legszébb momentumai: Farkas gyönyörű centerét Rosenberg kapásból kapuba lövi. A labda a keresztirudról pattant vissza a mezőnybe. A mérkőzésnek ez a fázisa emlékeztetett az igazi futballra. A 43. percben Farkas László nehéz helyzetben, miközben Báza kétszer is elfaultolni igyekszik, megszökik és a második góllal biztosítja a Haggibbor győzelmét. Bíró: Nagy Adám (KAC).

Victoria ifj.—Haggibbor ifj. 2:1 (1:0). Díjmérkőzés, amelynek során a Haggibbor ifjúsági csapata súlyos bírói tévedés áldozata lett. A vezető gólt Rimóczyi révén a Haggibbor éri el. A második félidőben a bíró indokolatlanul tizenegyesít itél a Victoria javára, amelyet Istvánffy II. révén kiegyenlít. A bírói tévedés hatása alatt deprimált Haggibbor ifjúsági ellen Istvánffy II. rugta a győztes gólt is. Bíró: Adorján Jón.

Az előmérkőzések nivótlan és minden sportértéket nélkülöző játéka után fokozott érdeklődés és feszült izgalom előzte meg az

április 17-én

lejátszott döntőket.

CFR—Victoria 2:0 (1:0). Tipikus husvét második napi mérkőzés. Egyes játékosok az öntözőkódás alkoholos stádiumában lépnek a pályára. A CFR csak nyolc emberrel kezd, viszont a Victoria első csapatát Palocsay, Chiffor I., Berliani és Vince képviselik, a többi tartalék. Álmos tempó, egyedül a fáradhatatlan Végh Kami visz életet és lendületet a játékba. Vincei egyéni játéka eredményezi az utolsó percben az első gólt.

A második half-timeban kevés Victoria-főlény, de a tartalék csatársor nem tudja a helyzeteket kihasználni, sőt a 17. percben Vincei a habozó védelem mellett kétfőre szaporítja a gólok számát. Kornerarany 5:1 a Victoria javára. Bíró: Czinezar Imre (Haggibbor).

KAC—Haggibbor 3:0 (1:0). Serlegdöntő. A pihent Barabással meg erősített KAC csapata ellen a Haggibbor a megsérült Pollák helyén Virág személyében tartalékot volt kénytelen szerepeltetni. Erős tempóban indult a játék, a Haggibbor leszorítja a KAC-ot, amelynek kapuját részben dr. Hirsch és a kitűnő tornában levő Szatmári kapus, részben a szerencse menti meg a góltól, sőt a 15. percben dr. Welsler majdnem öngólt véd. A KAC csapatát a centerhalf helyén játszó Marezinkievicz dobja támadásba, amelynek eredményeként a 27. percben Raduch átadását a bizonytalan Haggibbor védelem hibájából szabadon hagyott, Barabás védhetetlen góllá értékesíti. A félidő 1:0 eredménnyel a KAC javára zárul. A KAC nagy lelkesedéssel kezdi meg a második félidőt is, míg a Haggibborban egyedül az emberfeletti produktív Jakobi, Rosenberg és Braun játszott szívvél és lélekkel. A 11. percben a bíró szabadrugást ítél a Haggibbor javára, majd döntését megváltoztatva a KAC javára rendeli el a free-kicket. A dr. Hirsch erős szabadrugásából jövő labdát Sugár kiejti a kezéből, a részen levő Schultz a második gólt szerzi meg. A KAC egyes játékosai által befolyásolt bíró nem ítél meg egy hands miatti tizenegyeset sem a Haggibbor javára, ami teljesen elkedveleni a csapatot. A 33. percben Lazarovits csak gáncs-al tudja a kitűnő Raduchot megállítani. A megítelt tizenegyesből Raduch rugja a harmadik gólt. Befezés előtt indoktalanul kiállítja a bíró Bornsteint, megelőzőleg pedig Farkas Lászlót. Kornerarany 4:2 a Haggibbor javára. A mérkőzést dr. Hirsch vezényelte figyelembevételével Schmidt Béla (NAC) nagyváradi szöv. bíró vezette.

A KAC csapata tényleg jobb volt és megérdemelten győzött, három gólkülönbség azonban nem volt a csapatok között. Ha a Haggibbor sorozatos ostromai az első félidőben öt juttatják a vezető góllhoz, az eredmény könnyen megfordítva zárult volna. A mérkőzés végeztével dr. Dragomir Silviu egyetemi tanár, a kolozsvári Comitetul Regional elnöke buzdító szavak kíséretében nyújtotta át a KAC csapatának a szövetség értékes ezüst serlegét.

A vidéki mérkőzések

eredményei a következők voltak:

Désen az Unio 1:0 (1:0) arányban győzte le a Spartát. A mérkőzés, amelyet Petrán Sándor (KAC) bíró vezetett, botrányos körülmények között félbeszakadt. Husvét másodnapján Szamosújvárt revánsmérkőzést játszott a két csapat. A mérkőzés 2:2 eldöntetlen állás mellett ott is botrányba fulladt. Az eddig még ismeretlen személyű bíró a nézőkkel összeverekedett.

Tordán a TSC 1:0, hétfőn pedig a KKASE 6:0 (3:0) arányban győzte le Bukarest II. osztályú csapatát, az Aurorát.

Marosvásárhelyt is botrányos körülmények között maradt félbe az MTK—MCFR 1:0 eredménnyű „barát-ságos” mérkőzése. Brassai CFR-játékos embertelenül lerugja Deutsch Simit. A közönség fenyegető magatartása miatt a gyengén szereplő Csont Samu bíró a 42-ik percben lefújta a mérkőzést. Hétfőn az MTK 5:1 (4:0) arányban verte a másodosztályú bajnokjelölt MSE csapatát.

Nagyszebenben az NSE hatalmas meglepetésre 3:0 (0:0) arányban győzött bajnoki mérkőzés keretében a Brasovia felett.

Aradon a Hakoah zsidó csapat második bemutatás mérkőzése sikerrel járt. Az Egyetértést 1:0 (0:0) arányban győzte le a Hakoah. Az ATE 3:0 arányban verte az AAC-ot. Az eredmény a szenzáció erejével hatott.

Az AMTE csak kemény küzdelem után 1:0 (1:0) minimális győzelmet ért el a Gloria-CFR ellen. Hétfőn a Gloria-CFR 1:0 arányban verte az AAC-ot, az AMTE pedig ugyanilyen eredménnyel az ATE felett győzedelmeskedett.

Temesvárt Jugoszlávia bajnokcsapata a Bácska 2:0 (2:0) arányban meghajolni volt kénytelen a Kinizsi előtt. Hétfőn a Bácska 3:1 (0:1) arányú revánst vitt az Unirea-n. A TAC ugyancsak 3:1 arányban verte az Unireát, míg a Kinizsi nehéz küzdelem után csak a 2. 15 perces meghosszabbításban tudta a TAC-ot 3:0 arányban legyőzni.

Nagyváradon a Pásztor-serlegért tartottak körmérkőzést a csapatok. A Törökös 4:1 arányban győzött a Bihorul felett, a NAC nehéz küzdelem után 2:1-re verte a Törökösöt és 1:0-ra az Egyetértést. Kellemes meglepetést keltett a nagyváradi Makkabea 1:0 arányú győzelme az Egyetértés felett.

Szatmáron az SzSE—Olympia 2:1 (1:1) eredménnyel serlegmérkőzésének hatalmas botrány vetett véget. Az ítéleteivel elégedetlen nézők megtámadták Szegedi bírót, a Törökös pedig levonult.

Budapesti eredmények

Az MTK, FTC és a dán Aarhus Gymnastik Forening csapatai serlegmérkőzést tartottak. Nagyszombaton az **MTK—FTC 2:1** eredménnyel mérkőzést tartottak meg. Orth és Nikolsburger nem játszottak.

Az MTK—Aarhus és FTC—Aarhus mérkőzésről lapzártáig nem érkezett tudósítás.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r. t.

Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Útő-s.) 16.

פנסיון Hirsch Semmering
2 és fél óranyi távolságra Wien-től 1000 méter magasságban a tenger színe felett

Engros eladás!
1342
Rövid, norinbergi, galanterie és papíráruk külföldről raktárra érkeztek
Simplon-áruház
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. sz. Főpostával szemben. Szakmabeli segéd felvétetik.
Engros eladás!

Mendel Sörfőzde és Kereskedelmi Részvénytárs. Torda.
Telefon 394. **Fióktelep Cluj.** Telefon 394.
Calea Dorobantilor (volt Honvéd-utca) 11. szám.
Gyártja a legjobb söröket!
Közkezdelt gyártmánya:
világos Koronasör
Különlegessége:
dupla malátás Glória-tápsör
a közönség legkedveltebb italai, mindentit kaphatók. Lerakatok az ország minden jelentékenyebb helységében. 3668-1

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö Árn 1 lei. — Vastagabb betűvel lei. legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Keresek intelligens tanítónét 9 éves, első polgárista leánykám mellé júliusra. Francia, német, zongora tanítást vállalja, idősebb előnyben. Weisz Sámuel földbírtokos Aranyos-medgyes. 3655-1

Fiatalkereskedő lehetősége, románul tudó felvétetik Schwarz és Uhlman cégénél Nagyváradon. 3678-1

Órás és ékszerész üzlet teljes berendezéssel, szerszámmal, furnitúrával és áruval jó forgalmu vidéki városban eladó. Ajánlatokat „Jövő” jellegre e lap kiadójába kérek. 3677-1

Gyakorlati pénztáros kisasszony azonnalra kerestetik. Nagy Áruház Széchenyi-tér. 3675-1

Elsőrangú üzletvezetőt keres lehetőleg azonnali belépésre nagyváradi detail épület-faraktár. Részletes ajánlatokat, bizonyítványokkal „Perfect” jellegre a kiadóhivatal továbbít. Nőtlenek, románul és németül tudók előnyben. 3681-1

Keleti gyöngy három soros, nyakra való, eladó. Cim a kiadóhivatalban 3677-1

Kiadó két szoba üzlethelységnek Jókai-utcában. 3667-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógeppel való másolás gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Uradaim tej kapható Elek Str. Sulu-tin (Viz-u.) 8. szám alatti tejkereskedésében. Vizszelőknek megfelelő engedély. Telefon 566.

Kárpitosmunkát legolcsóbban vállal. Gersch Géza kárpitos, Kómálalja utca 11. 3616-1

Cementserép készítőgépek teljes felszereléssel eladó. Legmann Apahida.

Szociális, mosástalaj, felsőbőr és szilgyartóanyagok

Állandóan nagy készlet állományban és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postaszemagokban is elkészítjük. — Jelenténi talaj és borsókat ára 65-70 lei. — Vagyonfelépítést 5 százalékos kedvezmény. **SAMSON BURGÁR,** Győzgyár-utca 1. Győzgyár raklival szemben. Telefon gyár 3-86—lakás 3-87

ארמון Szalámít postán utánvéttel pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és מכתב קנינה ingyen.

Szerkesztőség, kiadványok és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. B. L. Pop. — Brassai-utca

Az Uj Kelet telefont
Szerkesztőség
Kiadóhivatal
Nyomda
Téber osztály
Zs. N. Sz.

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek címzettek. — Kéziratokat azonnali visszatérítés nélkül nem tartunk meg

V. évfolyam,

A német
Wirth k
fenyege
Poincaré

Az Uj Kelet

A német-orosz

konferencia első

Kis híja, hogy a

fel nem robbant

felháborította és

fait accompli, az

vannak rökönnyed

Lengyelország

dolgát, az olaszok

nem volnának ott

monk, amelyek n

lyosan érdekelve

történt volna Né

politikai bizottság

rozat, amit a nag

megbizottai ebbe

gezett, kemény é

litóg maga Llo

leghajthatatlanab

szó, hogy Német

a marsrutát s a

utazhatnak vis

közeléptek a

Motta svájci

legések nevébe

át Schanzernek,

jes tiltakozás a

tessékelése ellen

politikai bizottság

a semlegesek ott

az érélyes hangr

megjamborodtak.

Németországhoz

német képviselők

ultimátum, alapos

a kölcsönös bizal

viselt államok az

tetében egymás é

sértése ez a kon

és ezért az aláíró

és célszerűnek t

küldöttség lemor

a többi államok

folytatására hiva

részvételről. Am

bet mint azt, ho

fontosabb politik

tartsák magukat

A németek

taktikai hiba vo

orosz egyezmény

elnökségének be

tek azt hitték, l

hatni fognak a k

szok nem tart

a szerződés beje

doni szakértői ja

zett háborúelötti

dolgában ugya

őket a szövetség

kor erre vonatko

miért nem értes

a maga lakónik

ennyit mondott.

Oroszország még

gliának vagy Fr

metek viszont a

a tárgyalásokat

mintegy félveve

azóta állandóan

Génuában juth

állapodásra. Ki

tette az orosz-n

írását. Génua

tanácskozások

hatalmi csoport

kulisszámogóttie

mögötti tanácsk

gyel, román, es